

Микола Жакун

Літературно-художнє видання

Жакун Микола Григорович

Закодована пенсія

Редактор

Марія Жакун

Оформлення обкладинки

Ольга Сиротюк

Комп'ютерний набір

Микола Жакун

Коректори:

Марія Жакун,

Микола Жакун

Верстка

Микола Жакун

Закодована

пенсія

Рівне
Спрінт
2013

У дану збірку автора ввійшли оповідання, написані на основі життєвих історій. Ці твори лаконічні, повчальні, сповнені гумору.

Автор висловлює щире вдячність за спонсорську допомогу у виданні цієї книги своєму земляку із села Залужжя Дубровицького району Рівненської області - Торгуну Петру Миколайовичу.

Редактор

Марія Жақун

Оформлення обкладинки

Ольга Сиротюк

Комп'ютерний набір

Микола Жақун

Коректори:

Марія Жақун,

Микола Жақун

Верстка

Микола Жақун

Зміст

Примара.....	3
Поцілунок.....	6
Мак.....	9
«Москвич».....	10
Схованка.....	13
Крадіжка.....	14
Анонімка.....	16
До свята.....	16
«Моржі».....	17
Торт під шубою.....	17
Навчитель.....	19
Закон про сало.....	21
«Винний» злодій.....	23
Дорвався до мікрофона.....	25
Перейменувати роки.....	27
Камінчики.....	27
Ликерка.....	29
Закодована пенсія.....	30
Агітатор.....	33
Вужик.....	34
Дзвінок до дочки.....	35
Тлакса.....	35
Гречка в небезпечі.....	36
Диво.....	36
Печінка.....	38
Собачий вихователь.....	39
Локшина.....	41
Суперремонт.....	42
Ключовоз.....	44
Чемпіон.....	46
Черешня.....	48
Імпорт.....	53
Тарфен у рейсі.....	54
Економія.....	55
Афера.....	56
Сторож.....	58
Дзвоник.....	60
Веранда.....	62
Бабусині огірочки.....	64
Радикуліт.....	65
Телевізор.....	66
Хитрість.....	66

Телевізор

Уже другу годину син Марко, розчервонілий від маминих наїджів і батькових напитків, розтолковував Охриму Харитоновичу Балагурі про переваги нового телевізора над їхнім стареньким.

– Ви пойміть... «Самсунг» у три рази, а може, і в шість разів кращий вашого «Огонька». Я вам уже сотий раз кажу, що купив я вам нового телевізора, але не привіз. На наступну неділю привезу. Кров з носа, а привезу. Ви пойміть... Там пульт є. Ляжете на диванчику, щолк кнопку – і він вам, що хочеш, покаже. Захочете погоду – покаже погоду. Захочете футбол – врубить футбол. Рецепт різних салатів покаже й розкаже, як робить. Ну, все покаже...

– Що? Покаже навіть, коли і як я кабана буду колоть? Покаже, куди я сало буду ховать? На чорта мені такий телевізор. Навіть не думай везти. Привезеш – зразу з хати викину, – розходився батько. – Може, він ще покаже, як я за хлів ходжу? На чорта він мені.

Батько сердито стукнув кулаком по столу й вийшов із хати.

Здивований Марко, щось плямкаючи губами, продовжував сидіти за столом.

Хитрість

Донесли доброзичливці Федотові Вірному, що його дружина Любава зустрічається з коханцем. І то зустрічається вже два роки.

Прийшов Федот додому й улаштував любій своїй дружині допит. Чекав її реакції.

Як могла, викручувалася Любава, а потім, зрозумівши, що її загнано в глухий кут, заплакала. От якраз цього Федот не чекав. Кинувся заспокоювати свою благовірну:

– Не плач, Любавонько, не плач, серденько. Може, те, що люди кажуть, і неправда.

Почувши такі слова, Любава схлипнула, поклатала голову на Федотове плече й посміхнулася. Вона то добре знала, чи то правда.

Примара

Василь Мотовило цілий день пропорався біля свого «ЗАЗа». Він навіть обідати відмовився, так хотів поремонтувати транспортний засіб. Наближався вечір. Василь бачив, що довести авто до толку він не встигне. Тому, коли дружина Антоніна покликала його вечеряти, він перечепив на драбині воза ганчірку, якою витирає руки, прикрив деталі мотора й зайшов у хату.

Повечерявши, заявив:

– Насувається жара. У хаті спаті я не буду. Пересплю у дворі на возі. Щоб тобі не мішати, встану рано й продовжу ремонтні роботи. Підготуй-но якісь два одіяла й подушку.

Антоніна наготувала своєму благовірному постіль, і він на ніч умостився спаті на возі.

Годину Василь вовтузився на одіялі, ніяк не міг звикнути, що спаті треба на твердому. Якось умостившись, почав дріматі. У канаві, край города, заквакали жаби. І то такий хор завели, що Василь, навіть укрившись із головою, чув їх лемент і не міг заснути. Деякий час покрутившись, господар двору почав дріматі знову та відчув, що в нього на грудях ніби камінь якийсь лежить. Простягнув руку й намацав kota Шпрота. Василь же не знав, що це улюблене місце kota, коли жаби співають. Мотовило взяв Шпрота за шкірку й пошпурив за драбину. Сонний кіт голосно нявкнув і своїм нявкотом розбудив собаку Кузю. На гавкіт Кузі відгукнулися сусідські собаки. По селу розлігся собачий гавкіт. Василь під такий лемент заснути не міг, довго прислухався до собачого виття й ворочався. Шпрот, хоч його улюблене місце спання було зайняте, декілька разів усе-таки поривався залізти на віз. Василь kota відганяв, і той поліз спаті під копицю. Собаки вгомонилися. Василь почав дріматі. Та через деякий час відчув, що кусають комарі, які невідомо звідки взялися. Він почав відмахуватися від них. Комарі насідали й насідали. Мотовило накривсь одіялом. Заснути не зміг, впотів. По його обличчю текли струмки поту. Щоб витерти ці струмки, Василь налапав якусь ганчірку й увесь час витирає нею обличчя.

У копиці почали шарудіти миші й своїм шарудінням розбудили kota Шпрота. Кіт старався добратися до мишей, шарудіння посилювалося. Нову пісню завели жаби.

На небо вплив молодий місяць. Кузя почав вити на місяць. За Кузею завили сусідські собаки.

Василь відчув, що не засне, тому, згрібши в руки одіяла й подушку, поплився в хату. Вхідні двері були замкнені зсередини. Жінка, як це робила завжди, їх відкрила на заціпку. Василь постукав у двері. З хати – тиша. Мотовило поклав одіяла й подушку на порозі й почав стукати у шибку. Антоніна довго не відгукувалась, а потім спросоння довго вдивлялась у вікно й ніяк не могла зрозуміти, хто ж то серед ночі стукає. Крізь скло шибки знадвору чорніла якась фігура. Антоніна ввімкнула світло й запитала:

– Яка там зараза серед ночі стукає?

За вікном почулося:

– Тосю, це я. Відкривай.

Антоніні голос видався знайомим, але коли вона вловила в променях світла лице, то різко відсахнулася від вікна й вимкнула світло. Під вікном стояла якась мара із чорним обличчям і чоловічим голосом просилася в хату.

– О Боже, привид! Пропади, маро. Пропади. Не пуцу в хату всякої нечисті, – кричала Антоніна.

Вона забилася під одіяло й чекала, що ж із цього вийде. «Біда, – подумала. – Та ще й чоловіка під боком нема». Лежала тихо й трусилася з переляку.

А Василь Мотовило продовжував добиватися в хату. Він переходив від одного вікна до іншого, наполегливо стукав і просив:

– Тосю, відкрий. Це ж я. Мене комарі на возі замучили.

Від грюкоту прокинулася сусідка Зоська.

Прислухалася: хтось у сусідські вікна тарабанить. Штовхнула під бік свого Євгена:

– Вставай. Хтось десь стукає.

Євген прислухався.

– Ні, це не до нас. Це десь далі. Спи.

– Так він же так гримає, що я спати не можу. Йди-но подивись.

Євген сповз із ліжка, тихенько вийшов із хати, почав прислухатися.

– Так це ж я з Дмитром Перепелицею сидів у кукурудзі. Думаю, зараз ті зайди поснуть, а ми їм візит нанесемо. А вони цілу ніч шастали туди-сюди. І самі не спали, і нам не дали здрімнуть. Так через ваші огірки ми завдання й не виконали.

– То мої огірки вам життя врятували. І тим теж. Ви ж перестріляли б один одного. А так живі ж.

І бабця Дарка, купивши хліба, з гордо піднятою головою пішла від «Продмагу» додому.

Р а д и к у л і т

Макс Оселечник відчув, що якась болячка тягне йому ногу. «Певно, диск знову вискочив, – подумав. – Радикуліт. Знову до баби потрібно їхати... О, ідея! А якщо поспробувати самому диск управити?»

Макс працював у колгоспному гаражі слюсарем. Щодня електролебідкою діставав із черева автомобілів і тракторів їхні серця – мотори, розбирав їх, усував неполадки й ставив на місце. «Ось електролебідку й використаю», – рішив собі Оселечник. Згинаючись від радикуліту, колгоспний слюсар пішов у гараж і, не гаючи часу, прив'язав себе за ноги до ланцюга. Далі натиснув на кнопку електроживлення – і його потягло вгору. На висоті трішки більший свого зросту «народний цілитель» зупинив лебідку й почав ворушити тілом, щоб, так би мовити, розтягти хребет, а там, може, і диск на місце заскочить.

На жаль, сеанс нетрадиційного лікування припинив інженер автопарку Батрак, якого, певно, нечиста сила привела в той час у гараж. Побачивши, що його слюсар висить догори ногами, Батрак вихопив з рук «повішеника» пульт керування й опустив експериментатора на землю.

Як не виправдовувався потім на зборах Оселечник, що він не вішався, а таким чином диски вправляв, премію все ж із нього зняли. Одна радість і залишилася, що злощасний диск таки став на місце.

Бабусині огірочки

Бабця Дарка Кректун, стоячи в черзі за хлібом, привселюдно обмовилася:

– У сорок восьмому році я огірочками врятувала життя і тим, і нашим.

«Тими» бабця називала енкавеесівців, що бродили в лісах, вишукуючи «наших», тобто оунівців. Почувши про таку подію, Макар Зозуля, який теж стояв у черзі за хлібом, приступив до бабці:

– Ану, ану розкажіть–но, як це ви огірками врятували і тих, і наших?

– У сорок восьмому році до мене в хату заходять шестеро тих, що називають червонопагонниками. Один із них старший. Старшина, чи що. От він і керує, щоб я кушать їм дала. Кушать – це по–нашому їсти. Пішла я на город, копнула картопельки, вибрала молоденьких огірочків, сальця нарізала, подала на стіл, а той, що старшина, кричить: «Ты что нам, старая, суёшь? Почему огурцы зелёные? Ты нам спелые давай».

Здивувалася я такому проханню. Я ж вибрала огірочки один в один, якраз до картопельки, хрумкі, смачні, а гостям не догодила. Пішла знову на грядку й принесла миску самих переспілих, жовтляків. Натє, їжте. Накинулися вони на картопельку й огірки. «Вот это спелые. Вот это дело», – нахваляє старшина.

Вмолотили вони ті жовті огірки й полягали спати. Але чую, що двері цілу ніч рип та рип. Цілу ніч двері хати не закривалися. Один виходив надвір, другий заходив у хату.

А вже вранці той старшина накинувся на мене, що я хотіла їх потруїти. «Ты что нам, старая, подсунула, что мы всю ночь до ветру бегали? Никто даже глаз не сомкнул».

А я собі думала, що самі вони дурні. Треба ж знати, що перестиглі огірки дуже мочегінні. Хотілося їм спілих, то й отримали.

Вийшла я з хати, дивлюся, а куток хати весь мокрий, хоч вночі дощу й не було. Це вони так вночі ганяли, що й до туалету добігти не могли. А ще коли я огірки вибирала, то в кукурудзі щось копошилося. Я здогадалася, що хтось за тими зайдами із кукурудзи слідкував.

Дійсно, стукіт чувся від сусіда Василя. Євген присів за плотом і почав придивлятися, хто ж то тарабанить у вікна. Попід вікнами Василевого дому ходив якийсь чоловік і добивався в хату. Євген так і не зрозумів, хто ж то ходить, хоч фігурою той був ніби схожий на Василя, а лицем – ні. Але чого ж то Василь стукав би у вікна власної хати?

Євген повернувся, щоб розповісти Зосьці, що бачив. Але Зоська спокійно спала в нагрітій постелі.

– Ото дурень. Послухав жінку, поперся злодіїв ловить, а вона спить, як сурок.

Євген і собі вмостився спати.

Надворі зовсім розвидніло.

Уранці у вхідні двері до Євгена й Зоськи хтось гамселив кулаком. Сусіди виглянули у вікно. На порозі стояла Антоніна й злякано белькотіла:

– Біда, сусідоньки, біда ж то яка. Чоловік уночі пропав. Пішов спати на возі. Одіяла й подушка на порозі, а Василя нема. А вночі привид у вікна стукав. Це він десь подів чоловіка, та ще й у хату просився. І саме головне, людоньки, голосом таким, як у Василя. Ой, що ж робити? Що робити? Де чоловік? А мав же зранку ремонтувати «Запорожця».

Зоська та Євген низували плечима, слухаючи про примаару.

– Справді, де ж то Василь? – роздумував Євген. – А може, він у «Запорожці» спить...

Усі кинулися до машини. Там знайшли Василя. Той, почувши голоси, відкрив очі.

– Ну, от, – радісно мовив Євген, – знайшовся твій благовірний. – А чого це, сусіде, в тебе морда така чорна?

Василь виповз із «Запорожця», подивився в дзеркало й пробурмотів:

– Чого, чого? Ганчіркою від комарів відбивався, а потім нею піт витиравав. А ти, жінко, від мене сьогодні роботи не жди. Не пустила вночі, щоб я виспався, то сама все роби.

І Василь почовгав у хату спать. У цей день він свого «ЗАЗа» так і не ремонтував.

Поцілунок

Прокинувся рано-вранці Дорміндонт Салатюк і кинувся до термометра. Термометр за вікном показував мінус 27. Зрадів хлопець: такого морозу він давно чекав. Почав одягатися.

Мати, Вероніка Салатюк, подивилася на сина й попередила:

– Дивись, який морозяка. Довго на вулиці не будь.

Вероніка підготувала сніданок, покликкала до столу чоловіка Павла. Снідати не починали, чекали сина, той із двору щось не повертався.

Мати виглянула у вікно й побачила незвичну картину. Спершись обома руками, зігнувшись і притуливши голову до огорожі, стояв її син Дорміндонт і переступав із ноги на ногу, а в теплу хату не йшов.

– Іди-но подивися, чого це він снідати не йде, – покерувала Вероніка, а сама продовжувала поратися біля газової плити.

Павло вийшов надвір і швидко повернувся.

– А Дорміндонт наш не швидко прийде снідати. Він до огорожі приклеївся. Захотілося нашому розумнику перевірити, чи правда, що на морозі губи прилипнуть до заліза. От він огорожу й поцілував, – приніс новину Павло. – Грій чайник кип'ятку, а я піду зіллю бензину з машини й лампу розігрію.

Вероніка нагріла чайник води.

Павло, зливаючи шлангом бензин, набрав його в рот і довго відпльовувався. Поки розпалив лампу, пройшло ще трохи часу.

Батько з матір'ю вийшли надвір і почали радитися, як відчепити сина.

– Давай я буду поливати на залізо з однієї сторони, а ти лампою грій другу, – порадила Вероніка.

Пристипили до роботи. Павло паяльною лампою грів залізачця з однієї сторони, Вероніка лила кип'яток на залізачця з другої.

Дорміндонт переминався з ноги на ногу, щось буркотів, а від огорожі відклеїтися не міг.

– Давай поміняємося місцями, – вніс пропозицію батько. – Ти будеш поливати з цієї сторони, а я буду прогрівати з другої.

– Та ти що? Моя ж жінка теж з Ковку. Не повірять, що я на дурняк цегли десь придбав. Шманати по кишенях почне, заначку знайде. Ні. Навіть і не думай, – відмахувався Митьо.

– То давай до мене завезем. У кінці города складемо, – їм Мрачек.

Завезли цеглу до Мрачека, склали, пляшку розпили.

Проходить місяць, другий, а веранда не добудовується.

– Коли веранду добудуєш? Снігом он її занесе, – жінка до Мاسя.

– Цегли нема, – спокійно відповідає Масьо.

– То поїдь випиши, – наступає Ганька.

– Ти поїдь, – каже Масьо. – Цеглу виписують у Кривиці. На заводі сумашедша черга. Та й чим привезти? Піди до голови, домовся за машину. Домовся, щоб хтось нагрузив і розгрузив, то я добудую.

Пішла Ганька до голови.

– Випишіть мені машину, – просить. – Цеглу треба привезти.

– А ваша черга вже підійшла? – питає голова. – Там черга сумашедша. Сам два місяці в черзі стояв. Але якщо ваша підійшла, то випишу. Купіть тільки бензину, оплатіть послуги. Це десь так гривень на чотириста потягне. А з грузчиками вже на місці розрахуєтесь. Але зразу беріть три пляшки й закусь добру, бо за менше грузити не будуть.

До таких витрат Ганька Ковбасючка не була готова. Сердитою повернулася додому.

– Де цегла? – нахабно питає Масьо. – Зима скоро. Коли я веранду добудую?

– А може, біля корівника які-небудь кусочки залишилися? – змилювалася Ганька й пішла в льох за пляшкою.

– Якщо там і є ще щось, то однією пляшкою не одбудеш. Давай дві.

Принесла Ганька дві пляшки горілки, хотіла щось сказати й тільки-но розкрила рота, а Масьо їй:

– Зараз по цеглу поїдеш у Кривицю. Так що мовчи.

Під вечір повеселілі Масьо, Митьо й Мрачек склали під недобудованою верандою цеглу. І, щоб Ганька чула, Мрачек навчав Мася:

– Якщо ще щось треба до веранди, то без пляшки не підходь. Або все хай твоя жінка дістає. Вона ж у тебе ділова. Сама все рішає.

Ганька слухала це й тільки скреготіла зубами.

– Ану, – каже міліціонер, – іди до машини. У відділенні розберемося. Пішов студент – дзелень, дзелень, дзелень. Із машини нестримний регіт.

– Обходь. З іншого боку сідай, – хтось зсередини.

І знову регіт, аж сльози виступають.

– Поїхали у відділення. Там ми тебе вдягнемо.

У відділенні група «Беркут» готувалася до виїзду. Чергові теж не спали. На вулиці раптом почулося: дзелень, дзелень, дзелень. Усі глянули на двері. У супроводі двох патрульних входив худий хлопець із зв'язаними назад руками й при кожному його кроці лунало: дзелень, дзелень, дзелень. Тепер уже «беркутівці» разом із черговими не могли стримати сміху. І довго потім згадували цю історію.

В е р а н д а

Масьо Ковбасюк вирішив добудувати веранду. Купив цегли й цементу, привіз піску, налаштував вікно й двері. Але цегли, щоб добудувати веранду, не хватило.

Почув Масьо, що на паї люди розбирають корівники. Пішов він на ферму. Точно, розбирають. Митьо з Мрачеком цеглу вже й на віз склали.

Масьо й каже:

– Цегли не хватило на веранду. Може, пособите?

Митьо з Мрачеком в один голос:

– Неси пляшку. Зараз же й завеземо на місце.

Кинувся Масьо Ковбасюк додому. Зразу ж до жінки:

– Давай, Ганько, пляшку. Через годину цегла буде, веранду добудую.

А жінка Масьова була родом з Ковку, вперта баба, завжди хотіла, щоб її було зверху.

– Що? Пляшку? П'яноги. Зараз нажеретеся й цегли ніякої не буде. І пішло-поїхало...

Ніяково Масю йти до хлопців з порожніми руками. Пішов по сусідах, випросив пляшку, сказав, що колись віддасть...

І до товаришів:

– Ось пляшка. А цеглу давай, Митьо, до тебе завеземо.

Помінялися місцями. Павло грів залізячка лампою, Вероніка поливала залізячка кип'ятком. Дорміндонт переминався з ноги на ногу, щось мугикав, а відклеїтися від огорожі не міг. У чайнику закінчилася вода. Почала кашляти лампа, бо закінчувався бензин. У хаті на столі холол сніданок. А Дорміндонт продовжував стояти, спершись на огорожу.

Павло пішов у гараж, щоб знову смокнути з бака свого «Форда» бензину, а Вероніка пішла гріти воду. Дорміндонт же стояв, схиливши голову.

Сусіда Салатюків Лаврентій Пилипей вийшов на вулицю, щоб відкидати сніг, і побачив незвичну картину: сусідський син Дорміндонт цілує залізу огорожу.

– Дивина, – подумав Лаврентій. – Я в молодості санки так цілував, то потім у хаті годину на печі сидів із санками біля губ. А з огорожею на піч не залізеш. Та в сусідів і печі нема, треба буде йти на другий Тучин до Арсеня. І то якщо його Мелашка піч натопила. Оце-то діла.

Вирішив Лаврентій Пилипей допомогти сусідам Салатюкам. Він знайшов у гаражі Павла й порадив:

– Слухай, сусіде, не мучся з цими лампами. Включай зварювальний апарат. Акуратенько відріжемо частину металу, і я поведу Дорміндонта до Арсеня на піч. А ти тим часом до них подзвониш, щоб Мелашка піч натопила. Через якусь годину-півтори залізо від Дорміндонта відпаде. Ходи покажу, де можна відрізати.

Павло з Лаврентієм пішли до огорожі й почали роздивлятися, як можна обрізати залізо. Дорміндонт стояв, переминався з ноги на ногу й усе щось мугикав. Батько з сусідом прикинули фронт робіт.

Павло пішов налаштовувати електрозварювальний апарат. Лаврентій Пилипей залишився біля Дорміндонта, заглядав то з однієї сторони, то з другої, прицінюючись, як краще різати. І враз послизнувся. Ноги Лаврентія підбили ноги Дорміндонта, і той упав у сніг. Коли падав, то тільки «ай» закричав. Потім різко схопився на ноги й кинувся в хату.

Вероніка якраз несла чайник кип'ятку, щоб продовжити рятувати сина. На порозі вони й зустрілися. Дорміндонт із обдертою губою, з якої юшила кров, напоровся на чайник із гарячою водою. Вероніка, побачивши закривавлене обличчя сина, випустила чайник із рук.

Дорміндонт вдруге за ранок крикнув: «Ай». Це вода з чайника бризнула йому на ногу. Він кинувся до умивальника, мати за ним.

Павло відкинув у гаражі хлам, витяг електрозварювальний апарат і, сковзаючись по снігу, притяг його до огорожі. Обдивився навкруги, а сина нема.

– Що за комедія? – розтривожився Павло.

Не було біля огорожі й сусіда Лаврентія Пилипея. Той, почувши дикий крик Дорміндонта, подумав, що своєю необережністю відірвав сусідському хлопцеві губу, і втік додому.

Павло пішов у хату й почув на кухні голоси жінки й сина. Вероніка промивала синові губу, прикладала до рани рушник.

Ніколи так пізно ще не снідала сім'я Салатюків, як у цей ранок. Поки Павло зтяг назад електрозварювальний апарат, поки прикидав його знову хламом, поки прикладали примочки до губи Дорміндонта, поки розігрівали сніданок, пройшло чимало часу. Увесь цей час Павло аналізував ситуацію й зробив висновок:

– І нащо я електрозварювальний апарат тягав? Можна ж було метал «болгаркою» обрізати. Хоч, правда, я її в сусіднє село позичив. От дурна голова. Ніколи нічого не позичай, якщо мороз за вікном.

Почали снідати. Дорміндонт, ледве пережевуючи сосиску, запитав:

– Тату, а скільки часу може витримати людина, якщо налити в тазік води, стати ногами й включити електрокип'ятильник?

– А ти голову в той тазік устроми, – зло вимовив батько.

А вже встаючи з-за стола, подумав:

– І нащо я про тазік і голову ляпнув?

– Оба-на! Шо ето за чоловічі туфлі? – почув Корньо басистий голос. У кухонні двері просунулася майже квадратна чоловіча голова.

– Рафік, це студент-заочник, на сесію приїхав, – старалася пояснити квадратній голові жінка.

– А чого приїхав на сесію, коли я на риболовлю зібрався? Хахаль? – підвів підсумок Рафік.

Квадратна голова згребла свою Зінку під руку, занесла в іншу кімнату й закрила двері на ключ.

– Поговоримо? – грізно попросив Рафік і налив собі й студенту горілки.

Корньо зрозумів, що треба пити. П'яному, може, не так буде боляче.

Очухавсь уже в куцах під ялиною. Голки кололи тіло, а почухатися не було ніякої можливості. Гадюра Рафік напоїв студента, роздягнув його, зв'язав за спиною руки, нижче живота прив'язав рибальський дзвоник і виніс із квартири під дерево. Корню стало прохолодно. Якби йшла якась людина, то попросив би, щоб розв'язала. Та не було, як на зло, жодної.

На вулиці раптом щось загуло. Корньо з-під куща вискочив на вулицю й попав у світло фар міліцейського автомобіля.

Інспектори ДПС побачили незвичну картину: голого хлопця із зав'язаними назад руками. Потім почули кроки. Крок – дзелень. Крок – дзелень. Кроки швидше – дзелень, дзелень, дзелень.

Міліціонер, що був за кермом автомобіля, ввімкнув задню швидкість і зупинився віддалік. Але й там чулося: дзелень, дзелень, дзелень...

Почали радитися, що робити з таким порушником. Нарешті один із міліціонерів вийшов з машини.

Грізно мовив:

– Порушуємо? У громадському місці, у самому центрі, у такому вигляді. Будемо розбиратися.

А сам ледве стримувався від сміху.

– Що тут розбиратися, – ледь не плаче Корньо. – Отой жмут і гад Рафік, тобто Рафаїл із квадратною мордою, подумав, що я Зінчин хахаль, і ось що зі мною вчудив.

– А моя веранда буде без шиферини. Тепер я сюди ні ногою, – сплюнув Завірюха.

І пішли Жмура із Завірюхою, розсердившись на Леніна. А Лежебока почав відгортати шматки побитого скла й шиферу в кропиву.

Д з в о н и к

Корній Коноплянко не на жарт розтривожився. Усі студенти-заочники вже поїхали на сесію, а йому, майбутньому світилу фізичної культури, виклику чомусь не було. Зайнятий думками про майбутню сесію, порався Корньо по господарству й навіть не почув, як причмихав під ворота мопедом Васік Степанів.

– Корньо,– кричав Васік, – я тобі якісь бумаги привіз. Батько передав. А той, хто йому передав, то сказав, щоб ти сьогодні їхав. А ще мій батько сказав, що якщо тобі нема де заночувати, то їдь на квартиру до нашої Зінки. Вони з чоловіком тебе приймуть. Рафаїл її – хороший рибалка, то рибки поїси й пару стопочок перекинеш. І задеренчав Васік мопедом до магазину.

Корньо швидко зібрався. Збираючись, торочив матері й батьку, куди їде. Запихав у сумку якісь зошити. Мати з-під подушки дістала гроші й наставляла:

– Їдь. І щоб ученим до нас приїхав. Там ні в яку халепу не влізь.

Поки Корньо їхав до міста, поки шукав квартиру Зінки, стемніло.

Піднявшись на третій поверх, студент-заочник подзвонив. За дверима хтось заворушився, а потім відкрилися двері. Якби Корньо зустрів Зінку десь у місті, то не впізнав би. Змінилася вона. Приємною й гарною молодичкою стала.

– Я в курсі. Дядько дзвонив. Заходь, студент. Мій Рафік на цілу ніч на риболовлю поїхав, так що вечеряти будемо самі, – щебетала хазяйка квартири.

Хвилини із десяти під щибіт Зінки вечеряли. Задзвенів у коридорі дзвоник.

– Хтось у хату проситься, – подумав Корньо.

Зінка кинулася відкривати двері.

М а к

У районній газеті було надруковано повідомлення, що в громадянина Ж. на присадибній ділянці працівники РВ УМВС виявили 99 рослин маку.

Перший телефонний дзвінок до Панаса Жердини пролунав о сімнадцятій.

– Що, земляче, мак вирощуєш? – почув Панас у слухавці голос свого однокласника Дмитра Макосія. – А ти ж казав, що в тебе города нема.

– Нічого я не вирощую. Я тільки – но заяву подав, щоб якийсь клопоть землі виділили, – оправдовувався Панас.

Другий дзвінок застав Жердину, коли він заліз у яму, щоб поремонтувати водяний кран. Виліз Панас Жердина з ями, кинувся до телефону.

– Ось чого ти на роботі вчора не був, мак вирощуєш, – хтось захихотів у слухавку й поклав її.

Наступний дзвінок відірвав від роботи сіяча макових рослин, коли він виліз на хату, щоб поправити шиферину. Поки зліз, поки доплентався до телефону, у слухавці почув:

– Панько, жменю маку мені на пироги залиш. Виручи кума.

Жердина спересердя чуть не плюнув у слухавку.

Наступний дзвінок продзвенів о двадцять третій двадцять.

– Є замовлення на мак і на соломку, – почувся в слухавці. – Мені мішок.

Жердина тільки – но хотів розкрити рота, щоб щось відповісти, як розмову перервав довгий гудок.

О шостій ранку до господаря макових рослин подзвонив сільський голова:

– Що це ви, товаришу Жердина, нам показники портите. У нас вже років сім ніхто маку не сіє. А ви?

Довго Панько пояснював сільському голові, що ніякого маку він не сіяв. Після шостої години на квартиру Жердини пролунало ще вісім дзвінків. На кожний із них він відповідав і пояснював, що в нього ніякого маку немає.

«Винуватець газетної публікації» подзвонив у редакцію газети.

– Не ви перший дзвоните, – остудив скаржника редактор. – Із вашого села мені дзвонили і Жигалов, і Жук, і Жмикрут, і Жданюк, і Журомський... Усі, чие прізвище починається на Ж. А що мені робити? Такі дані міліція подала.

– Якщо друкуєте таке, то справжнє прізвище пишiть, – зі злістю мовив Жердина й поклав слухавку.

«М о с к в и ч»

За тиждень до Нового року працівникам Бережанської сільської ветеринарної дільниці дали премію. Оскільки наближався кінець місяця та ще й кінець року, то, щоб звести й закрити фінансові документи, премію районне начальство приплюсувало до зарплати й наказало виплатити все разом і негайно. Отримувати такі солідні кошти мусив сам заветдільницею Ананій Трохимович Шило. Поки рейсовий автобус допхався до району, то отримати кошти вдалося лише після обіду.

– Оце видаю під вашу відповідальність зарплату й премію, – затараторила касирка, – а ви своїм робітникам їх виплатите й відомість мені завтра привезете.

Касирка через віконце почала подавати пачки купюр:

– Не дивуйтеся, що так багато. Це не багато. Десь біля п'яти тисяч карбованців. Я такими купюрами всім видаю.

Касирка видавала пачки по одному, три й п'ять карбованців. Ананій Шило розпихав їх по кишнях. Кишень не хватило. Декілька пачок мусив тримати в руках. Поки думав, куди їх захвати, отримувати зарплату й преміальні підійшов колега з сусідньої дільниці Борис Кметь.

Ананій Шило відійшов від каси й згадав, що жінка перед цією поїздкою тицьнула в руки якусь полинялу полотняну торбину й наказала купити пакет гашеного вапна. Мовляв, вона хоче до Нового року щось підбілити.

– Був. Але вже пішов. Поставив він он свого дирчика й тю-тю. На Горинь погнав. Подьонка вилетіла. Там десь коло неї він й ошивається.

Не доказавши й не перевіривши жодної з версій, сумним і невеселим повертався додому завскладом колгоспу імені Орини Родіонівни Брахмапудри Грицько Оверкович Лежебока й думав:

– До пошуку злодіїв підключу міліцію, якщо відпадуть мої версії. Треба завтра допитати Жмуру та Завірюху.

Ніч Лежебока провів неспокійно. Але тільки-но почало світати, був уже перед воротами колгоспного гаража. Чекав.

Десь біля восьмої ранку причалапав після ловлі подьонки Жмура, а за ним і Завірюха.

– Ану, йдіть-но за мною, – махнув рукою Лежебока й повів Жмуру й Завірюху за склад.

– Що це таке? – показав він на розбите скло й шифер. Ми ж домовлялися, що ви все берете вночі тихо. А ви розбили все, та ще й на дорозі.

– Так ми домовлялися, що й вас тут уночі не буде, – оправдовувався Жмура.

– А мене й не було, – дивувався Лежебока.

– Були, – доказував Завірюха.

– Не був, – парирував Оверкович.

– Були. Он там ви стояли, ще й руку вперед витягнули. Не бери, мов, сьогодні. Завтра візьмеш, – наполягав Жмура.

– Точно, – підтвердив Завірюха. – І мене так попереджували.

– Ану, ану. Де я стояв?

– Он там, – підійшли хлопці ближче. – О... Та ви й досі...

– То це я? – витріщив очі Лежебока. – Це ж Ленін. Його пам'ятник два дні тому демонтували. Стояв він перед Будинком культури. Не було де заховати, то й поставили за складом.

– А звідки я міг знати, що тут Ленін, а не ви чи сторож? – оправдовувався Жмура. – У мене руки й зараз трусяться. Я скло й зараз не втримав би.

– А я, думаєш, шифер утримав би? – прошептав Завірюха.

– Ну, Вован, ну, Ілліч, сторож колгоспний, всю малину спортив. Тепер моя веранда без скла так і буде зимувати, – підвів підсумок бесіди Жмура.

Сторож

Завскладом колгоспу імені Орини Родіонівни Брахмапудри Грицько Оверкович Лежебока обходив свої володіння. Склади замкнені, замки на місці, секретно наліплені бумажки на дверях не зірвані. І це тішило Грицька Оверковича.

– Значить, все, що було під замками, ціле, – аналізував ситуацію Лежебока й продовжував іти по ввіреній йому території. Обійшов склад з іншої сторони. І раптом... Перед очима Грицька Оверковича відкрилася страшна картина. Хтось хотів поцупити кусок кольорового скла. Злодію, видно, цього зробити не вдалося. Кусок кольорового скла лежав на дорозі вже не як кусок, а як маленькі скельця.

– Видно, злодію щось стало на заваді. Або злодію стало шкода колгоспного добра. От він його додому й не доніс. Або... – перебирав різні версії Грицько Оверкович.

Пішов далі, де стояли ящики з різними матеріалами. Ідучи, обдумував ситуацію.

Уже під вечір у Грицька Оверковича визріла версія. Якраз тоді, щоб підписати якісь папери, забіг у бухгалтерію бригадир тракторної бригади Зажура. Лежебока його й запитав:

– Слухай, Матвійовичу, ти сьогодні бачив Жмуру на роботі?

– Бачив. Але він уже тю-тю. Путьовку здав і дременув на Горинь. Подьонка вилетіла, то десь він там її ловить.

На другий день завскладом колгоспу імені Орини Родіонівни Брахмапудри Грицько Оверкович Лежебока знову обходив свої володіння. Замки були на місці, двері й бумажки теж.

А за складом... Посеред дороги, прикриваючи розбите скло, лежав розбитий кусок шиферу.

– Що ж це за напасть, – розхвилювався Лежебока. – Хоч бери та ночуй за складом. Так злодії потім і в склад залізуть.

Аж під вечір у Грицька Оверковича визріла версія. Зловив він завмайстернею колгоспу Стаха Замазнюка й улаштував йому допит:

– Слухай, Саніч, був на роботі сьогодні Завірюха чи ні?

Ананій постукав по кишнях пальта й дійсно намацав в одній із них торбину, прикладену грошима. Він витяг її й наповнив купюрами. Торбина була майже повна.

– А куди ж я впхаю вапно? – роздумував Ананій. – А, скажу жінці, що магазин був закритий. Тим більше, що завтра треба відомість везти. Завтра й куплю.

Поки Ананій Шило складав гроші в торбу, поки сам себе заспокоював, зарплату й премію встиг отримати й Борис Кметь. Правда, Борис виявився хитрішим. Він перечепив через плече сумку, у якій завжди возив ветпрепарати. Так що всі його гроші влізли в сумку. Із приміщення колеги виходили разом.

– Тобі скільки до автобуса? – запитав в Ананія Борис.

– Півтори години, – сумно відповів Ананій.

– А мені й того більше. То що? По пиву? – запропонував Борис.

– Пішли, – погодився Ананій.

Колеги пішли в чайну, замовили по пиву. Розмова не клеїлася, а часу було вдосталь.

– Може, візьмемо по сто грам? – запитав Ананій.

– Чого по сто? По сто п'ятдесят. І я плачу, – підтримав пропозицію Борис.

– Тільки мені якось незручно цю торбу тримати. Я її покладу під стіл, а коли будемо йти, то ти нагадай мені, щоб я її забрав.

– Все буде чіки-піки, – заспокоїв колегу Борис.

Випили. Потім по сто п'ятдесят замовив Шило, потім знову Кметь, потім знову Шило. А потім пішли на автостанцію.

Уже дома Ананій Трохимович Шило прокинувся о четвертій годині ночі, обдивився навкруги. Зрозумів, що спить у рідній хаті, на своєму ліжку. Поруч сопла дружина. Шило тихенько встав із ліжка, почалапав на кухню попити води. Тільки-но підніс до губ кварту, як його кинуло в холодний піт. Він почав згадувати події вчорашнього дня. «Так, так, так, – крутилося в голові. – Мав отримати гроші, купити вапна. Гроші отримав. Був у чайній із Борисом. Додому, очевидно, доїхав автобусом, бо заходив ще у свою чайну. Потім хтось віз мене на возі. Але це не так важливо. Де гроші?»

Ананій тихенько пробрався в спальню, швидко вийшов, одягнувся й кинувся на автобусну зупинку.

Перший рейсовий автобус мав підійти о шостій ранку. І це якщо ніде не перемело дорогу. Годинник показував п'ять. Ананій пішов на ветдільницю й подзвонив на квартиру до Кметя. Учорашній колега по чарці довго не брав слухавки. А Шило все надзвонював і надзвонював. Нарешті почувся сонний голос:

– Кому це не спиться? Прививки від ташени можна й удень зробити, а не вночі. Що за люди?

Ананій у слухавку:

– Борисе, ти мою торбу не брав? А в автобусі вона була? Ах, правда, ти в іншу сторону поїхав. То де моя торба?

Кметь спросоння не міг розшелепати, про яку торбу йде мова, помовчав і поклав слухавку. Ананій знову кинувся на автобусну зупинку.

За час, поки не підійшов автобус, він в умі малював плани пошуку торби. Тільки зараз до нього дійшло, що в ній лежить «Москвич». Рішив починати пошуки з районної чайної, де він так гарно провів час із Борисом Кметем.

Шofer автобуса, долаючи замети, дві години добирався в район. Ананію спокійно не сиділося, бо здавалося йому, що шофер зупинявся біля кожного стовпа, підбираючи вранішніх пасажирів.

Доїхали в район. Шило кинувся до чайної. На дверях питейного закладу висів замок і записка: «Викликали в райспоживспілку. Зараз буду». Та й по розпорядку дня до відкриття закладу лишалось офіційно біля двох годин.

Шило нетерпляче проходжувався вулицею, стараючись не пропустити продавця. Той появився тільки біля дванадцятої. Побачивши вчорашнього відвідувача, почав ще здалеку:

– Вибачте, що затримався. Начальство ще вчора ввечері повідомило, що буде нарада. Так що я записку звечора і почепив.

Ананій Шило кинувся до продавця:

– А прибирав хто? Підмітав? Мив?

– Ніхто. Засиділися вчора до ночі. Техпрацівниця не вийшла на роботу. У неї кабан захворів. Зараз приберу сам, – оправдовувався продавець.

– Свічний ключ, – чути з-під капота.

– Нема, – відповідає Тхорик

– Шукай. Бензонасос чого не качає?

– Не знаю.

– А ти бензин заливав? І свічу ще одну шукай, а я з карбюратором щось придумую.

Мудрує Гаврильчик з «газоном», а час іде. Свіча знайшлася, бензин теж, карбюратор відрегульовано. Запрацював «газон». А люди вже з церкви йдуть.

Наступної неділі йде чисто вибритий і гарно вбраний Панас Тихонович до церкви, а на обочині із його гаража під газоном Митьо Лисиця повзає.

– Планував хлопців на футбол звозить, а вона, зараза, «троїть» почала, обертів не набирає, – бідкається Митьо.

Відкриває Гаврильчик капот і починає мудрувати. А час іде, і люди вже з церкви йдуть.

У третю неділю мудрував Панас Тихонович над «бобіком» парторга.

– Не заводиться, гад, – бідкається Парфута.

А вже в понеділок кличе парторг колгоспного механіка до себе в кабінет:

– Тихоновичу, пиши заяву в партію. Ріст рядів КППС треба поповнювати.

– Так я ж у церкву ходжу. Який же з мене комуніст? – парирує колгоспний механік.

Парфута замовк, хоч хотілося сказати: «А коли ти в ній останній раз був?» І добре, що промовчав, а то б всю аферу розкрив би.

А ф е р а

Колгоспний парторг Роман Романович Парфута шпетив трьох шоферів, теж комуністів:

– Кожного разу в райкомі червонію. Отримую по самі вуха. Росту рядів нашої організації фіг. Коли і кого будемо приймати ?

Шофери переглянулися, щось пошепталися. Федь Тхорик:

– Треба Тихоновича пропхати. Недавно його механіком поставили. Спец – во! Ніхто не буде проти.

– Так він же в церкву ходить, – заперечив Митьо Лисиця.

– Кандидатура правильна. Факт. Сумніву нема. Тільки як його нам на свій бік перетягти? – засумнівався, подумавши, парторг.

– Придумав, – ударив себе долонею по лобі Тхорик. – Треба зіграти на його слабкості. На його, так сказати, звичці.

А звичку нинішнього механіка, а колишнього шофера Панаса Тихоновича Гаврильчика знали практично всі. Змалечку полюбив Панас Тихонович автомобілі. Маленьким буркав біля іграшкових, а підріс – став шофером-професіоналом.

І душа його до техніки так прикипіла, що не міг проїхати мимо, якщо якийсь автомобіль стояв на узбіччі дороги, а його хазяїн у моторі порпався. Обов'язково зупиниться, куди б і в яких справах не їхав, полізе під капот. І поки не усуне поломку, не поїде.

За таку любов до техніки й призначили Гаврильчика колгоспним механіком.

– Значить, так, – мудрує Парфута. – Я вам «путьовки» буду підписувати, бензин знаєте куди дівають. У вас же по «Москвичу» вдома. Ви в неділю й у свята робите так, щоб Гаврильчик у церкву не попав.

Погодилися комуністи-шофери допомогти парторгу.

Неділя. Чисто вибритий, гарно вдягнений іде Панас Тихонович до церкви. А на обочині «газон» із його ж гаража. А під «газоном» Федь Тхорик лежить, Тихоновича чекає.

– Планував хлопців на футбол везти, а як везти – не знаю. Мотор чхає, кашляє, глохне, – починає байку Тхорик.

Гаврильчик відкриває капот і починає мудрувати.

Ананій нетерпляче чекав відкриття чайної. Кинувся до стола, за яким він учора сидів із Борисом. Під столом спокійно лежала полиняла полотняна торба, яку жінка дала, щоб чоловік купив гашеного вапна. Продавець двічі дуже здивувався. Перший раз, коли відвідувач попросив, щоб техпрацівниці за невихід на роботу оголосили подяку. Вдруге здивувався, коли відвідувач, притискаючи до грудей полотняну торбу, назвав її «Москвичем».

З радості Ананій Шило жінці гашеного вапна так і не купив.

С х о в а н к а

Трьохлітрового слоїка горілки, щоб завжди був під рукою й щоб жінка не запримітила, де й скільки дівається рідини, Антось Муха заховав у самому низу газової плити. У ній Антось виявив унизу дверцята, які закривали зовсім порожній простір. От Антось і вирішив цей простір заповнити. Сховав трьохлітрового слоїка й пішов порати господарство.

Духовкою газової плити його благовірна Оріся Муха ніколи не користувалася. Їй легше було сходити в магазин і купити все готове, ніж поратися з різною випічкою. Аж ось, сидячи у своїй бухгалтерії, почула Оріся рецепт, як швидко й дешево в домашніх умовах випікти сирну бабку. Слухаючи розповідь Любки Панасючки про те, якою вкуснятиною виходить бабка по даному рецепту, Оріся ковтала слину й уже уявляла, як вона перший раз у своєму житті буде її пекти. Ледве діждалася Оріся кінця робочого дня, забігла в магазин, купила все необхідне й дома замішала випічку. Подзвонила до Любки Панасючки й розпитала, як потрібно правильно запалити духовку газової плити. Чоловіка, щоб допоміг, не кликала. Вирішила піднести йому сюрприз. Мовляв, дивись, як я вмю сирні бабки пекти. Нагрілася духовка, печеться-мліє Орісин виріб. Зарум'янилася бабка з усіх боків, пишно підійшла. Оріся виключила духовку й пішла на город полоти огірки. Дверцят духовки вона не відкривала й не побачила, що знизу синеньким полум'ям горить, наче фонтан б'є, якийсь вогник.

А за час випічки пластмасова кришка, якою був закритий трьохлітровий слоїк, розплавилася, випари горілки загорілися – і сирна бабка продовжувала пектися. І пеклася до тих пір, поки не вигоріла горілка.

Пополовши огірки, Оріся зайшла в хату. Там гуляв запах чогось горілого, а із духовки цівкою виходив чорний дим. «Оце так спекла, оце сюрприз», – розхвилювалася господиня. Вона схопила перепечений виріб і побігла на город, де ще лежала купа гною. Прикрила головешку, щоб убити запах. Кинулася в хату, повідкривала вікна й двері, помахала рушником, щоб вигнати горілий запах. Заріклася:

– Не лазила ніколи до духовки, то й не полізу більше. Ну її.

Чоловікові про пригоду з випічкою вирішила не розповідати.

Антось Муха за цей час встиг і дров нарубати, і в гаражі навести порядок, і камінці в садку позбирати. Зайшов у хату перекусити. Почув якийсь горілий запах. Винюхав, що це від духовки нової газової плити. Подумав тільки: «Чогось Оріся до духовки лазила». Врізав Антось скибку хліба, обібрав цибулину, нарізав сальця й поліз у схованку за горілкою. А в схованці – слоїк порожній з розплавленою пластмасовою кришкою. Тут Антось і здогадався, де горілка ділася.

К р а д і ж к а

У Дениса Лісовського вкрали сумку. І то де? У школі, перед першим уроком. У класі на той час майже нікого не було, лише троє річицьких хлопців. Вони завжди першими заходили в клас, бо автобус їх приїжджає ще за годину до занять. Але то ж свої. І всі троє клялися, що вони до пропажі не причетні, коли Денис їх запитав, де його сумка.

Хлопець переживав. У клас заходили однокласники, і кожному з них Деня розказував:

– Якась зараза в мене сумку стибрила. Тільки-тільки зайшов у клас, роздягнувся, а сумка вже тю-тю. Як назло, ще й усі уроки понаписував. Усі книжки побрав. Навіть лінійку і дві ручки взяв. Ішов із дому, то ні до кого не заходив. Так що сумку потягли в школі. З річицькими хлопцями в класі все перерили, а сумки нема.

Бачить, що їде назустріч якийсь легковик. Виходять із нього двоє, теж міліціонерів, пристають до Парфена: «Що це ви, дядьку, з побитими фарами їздить? Непорядок».

Власник «Запорожця» веде мову про корову, яка фари розбила. «А ковковці за вами не гналися?» – питають міліціонери. «Ні,» – відповідає Парфен. «Значить, корова жива. Бо ми одного разу перед переїздом гусеня задавили, то ковковці за нами майже до Дубровиці гналися. А сьогодні ми на кабана полювали, а нам ще до Сарн доїхати треба. Ото вам шланг, оце відро, смокніть нам відро бензину, то ми про фари забудемо». Мусив Парфен смокнути відерце бензину. Міліціонери поїхали, а горе-водій заночував під лісочком. Уранці, аби доїхати додому, почав заводити авто, та не зміг. Бак виявився порожнім, весь бензин міліціонерам висмоктав. Через годину їхав кіньми Зінько Мороз, була в нього на возі й віршовка. Так що причепили «Запорожця» до воза й притягли у двір. Парфен не довго шукав фари – порадили йому причепити «газонівські», бо якраз у колгоспі ГАЗ-53 списали. Причепив Парфен ті фари й возить тепер свою благовірну до свекрухи.

Е к о н о м і я

Фейлетон

Паливо у нас дороге, панове. А у всьому повинна бути економія. Давайте й ми будемо е-ко-но-ми-ти! Ухвалили. Підписали. Економимо. Думали-думали, що економити, і придумали – тепло. Воно ж, звісно, якщо менше палить – економія дров, вугілля, газу, наприклад. Менше грошей платити треба буде. А лікарняні? Нічого. У нас же економія. У школу дітей по півкласу ходить. Голос економимо. Менше дітей – менше раз дверима стукнуть. Сміття менше.

А окремі кабінети взагалі потрібно закрити. Тепла менше їм дати. Класи об'єднати... Ну, наприклад, перший, п'ятий і одинадцятий. А там другий, сьомий і десятий. Надихають. Тепло.

Зекономим ого-го-го скільки кубів газу. А це ж грошики.

Зекономили б ми більше, та весна прийшла. То нічого, що труби в трьох місцях прорвало. То нічого, що батареї полопали. То ж кабінети крайні. До осені жити і так можна. А за літо ще щось зекономимо.

Парфен у рейсі

Парфен Савчин і Советін женився, коли йому тридцять із гаком було. Женився, а невістка Советіна до свекрухи ні ногою.

Заявила вона своєму чоловіку: «Якщо ти женився вже за тридцять із гаком, то ти, мабуть, гроші на машину збирав. Купляй машину й тоді вези мене до свекрухи». І так чотири роки невістка до Совети не ходила. Став Парфен на чергу, щоб купити хоч «Запорожця». Чотири роки стояв він у сільській раді на черзі.

І ось увечері прибігає із сільради Ликерка й каже, щоб Парфен їхав по машину. Зібрався той і поїхав у Рівне отримувати «Запорожця». Оплатив усе, як треба, заправився й додому їде спокійно. Доїхав до Ковку, аж якраз корови з луга повиходили на дорогу і йдуть собі, жуйку жувають. Парфен їм посигналив, корови порозходилися в сторони, але не всі. Одна корівчина йде собі посередині дороги й Парфена не пропускає. Вирішив той зліва її об'їхати, а вона теж вліво. Парфен тоді вправо, корова теж туди ж. Під'їхав тоді Парфен ближче до корови й посигналив раз і другий. А та рогата здуру правою задньою одмахнулася й брязь по фарі. Скло з фари посипалося на асфальт. Корова йде собі далі хоч би що. Парфен заїхав із другої сторони, знову посигналив. Корова одмахнулася лівою ногою і йде собі спокійно далі. Посипалося скло лівої фари. Повернула корова у свій двір, а Парфен обдивився нову машину. Фар нема. А додому їхати треба.

Під'їжджає до повороту на Білу, а там міліція. «Що ж це ви, дядьку, з побитими фарами їздите? – питають міліціонери. – Може, кого збили?» Парфен почав розказувати про корову ковковську. «Ні, – кажуть міліціонери, – ми з коровами розбиратися не будемо. Ми вас зараз затримаємо, подзвонимо в район, якщо ніхто заяви про наїзд не подав, то будемо думати, що з вами робити. Так що постійте поки що тут». Забрали вони Парфенові документи, стали біля своєї машини й курять. А вже й вечір надходить. Якось упросив він міліціонерів, дав їм по двадцять рублів.

Їде Парфен, а вже темніти почало. Доїхав до лісочка. Як же їхати далі без світла. Став край дороги, намірився в «Запорожці» ночувати.

Дехто з однокласників заглядав під учительський стіл, інші у відро чи під парти. Сумки ніде не було. Однокласники вирішили дружно допомогти Дені. Розподілили між собою класи й пішли робити обшук. Ентузіазму десятикласникам не бракувало. Спочатку перерили все в класах, потім були обшукані й деякі інші приміщення школи й поза школою. Сумки ніде не було.

На дев'яту годину всі зібралися в класі і з сумом повідомили, що пропажі не знайшов ніхто.

Продзвенів дзвінок. На перший урок прийшов класний керівник. Деня зразу ж кинувся до нього:

– Вікторе Станіславовичу, якась зараза в мене перед першим уроком сумку поцупила. З річицькими хлопцями весь клас обнищпорили. Потім всім класом усю школу обшукали, навіть приміщення поза школою, а сумки нема. А я, як назло, усі книжки взяв. Навіть лінійку і дві ручки. Уроки всі понаписував.

Віктор Станіславович для годиться окинув оком клас, зазирнув під учительський стіл. Дійсно, сумки ніде не було.

Тоді Денис із класним керівником пішли до директора.

– Неприємність у нас, – почав Віктор Станіславович. – Денисе, розкажуй.

– Якась зараза сумку в мене перед першим уроком украла, – почав оповідати Деня. – З річицькими хлопцями весь клас обшукали, а потім уже класом усю школу обдивились, а сумки нема. А я, як назло, усі уроки понаписував, усі книжки взяв, навіть лінійку і дві ручки.

– Скільки працюю, – стелю плечима директор, – а такого в нас ще не було, щоб сумки в десятикласників крали. Хочеш, щоб я міліцію викликав?

Але тут пролунав телефонний дзвінок.

– Це дзвонить мама Дениса Лісовського, – почувлось у слухавці. – Скажіть, будь ласка, Дені, що він сумку дома забув. Ось вона на стільці стоїть. Я зараз її принесу.

Директор, почувши таку новину, засміявся. Тоді розповів присутнім, де сумка. Деня опустив голову. Класний керівник сердито глянув на хлопця:

– Дивися, щоб якась зараза й завтра твою сумку не поцупила. Марш у клас.

На початку другого уроку у двері класу хтось постукав. Це була мама Дениса.

– Ось я сумку Дені принесла. Він її дома забув.

Класом покотився регіт. А потім із такої крадіжки сміялась і вся школа. І не один день.

Анонімка

Директору школи!

Шановний Ананіє Ананійовичу! Я працюю в школі сім років. Маю відповідне тижневе навантаження. Моя дружина теж. Однак за весь період праці ви ні на мене, ні на мою дружину уваги не звертаєте. Ви не цікавитесь, які я пишу конспекти, як проводжу уроки. Ну, добре я. Ви ж на мою дружину ніяк не реагуєте, за що вона й ображається на мене. Хотілося б, щоб ви нас чіпали трохи.

Якщо ви не зміните своє ставлення до мене та моєї дружини, то контролювати й перевіряти я буду себе сам. А про вас буду всім говорити, що ви черствий корж.

Ваш вірний працівник М.

До свята

На автобусній зупинці три жіночки ведуть мову про підготовку до Паски.

Перша:

– Така довга зима. Кури не несуться. Не буде на Паску яєць.

Друга:

– Тож зараз і купити можна. Вони дешевшають. Були по сім п'ятдесят, а зараз уже по сім у нашій «Лілеї».

Третя:

– Ага, по сім. Але краще піти на базар, там людські яйця по шість вісімдесят продаються. Там мужчина один продає. У нього їх стільки, що ого – го.

Дядько, який прислухався до розмови, тільки чмихнув.

Імпорт

Роздуми діда Євмена

Що не говорять, а я живу на всьому імпортному. Одягаю імпорт, взуваю імпорт і на імпорті сплю. Ніби непогано. До культури тягнусь. Але щось не те... Я спокійніше спав би на нашому вітчизняному пухові, їв би нашу картопельку, взував би наші чоботи. Але що ж я зроблю, коли все наше стало дефіцитом.

Пішов я якимось на базар. Продають картоплю. «В яку ціну картопля?» – питаю». «По три гривні», – відповідають. «А чого ж така дорога?» – «Бери, – каже продавщиця, – ця картопля з Туреччини».

Як же так, думаю. Цілу осінь мій сусід Вітальо шукав клієнтів, щоб збути картоплю хоч по гривні п'ятдесят. Так її не взяли заготівельники. Сказали, що вони план уже виконали. План виконали, а картоплю в Туреччині купують?

Отож, юшку й сало я їм зараз із польським часником, голландською цибулею, італійським хрінном. Купив оце чоботи. На другий день підшви відстали. Придивився, а ці чоботи китайські.

І згадую я. Не було раніше такої шкіри, таких голок, а дід Терешко і сват його Омелько такі чоботи шили, що вони від діда до внука в спадок переходили. А були ж і ями, і грязюка, і морози тріщали. Правда, асфальту не було. То, може, від асфальту підшви тепер відстають?

Кругом імпорт... Добре це чи погано?

Гаврило побачив, що бляшанки не дають ніякого ефекту, тому скинув їх, обрізав вірвовку. Шукав, шукав дрота, але не знайшов. Коли ж ліг спати, то чомусь прокидався й спросоння шукав рукою вірвовку.

Наступного дня Гаврило прокинувся о п'ятій. Проспав сторожування. З жахом кинувся до вікна. Уже цілу годину птаство обжирало черешню. Розлючений на нахабників, Гаврило забіг у майстерню, схопив сокиру й почав цюкати по стовбуру.

– Ні вам, ні мені. Ні вам, ні мені,– промовляв він, рубаючи черешню.

Коли ж вона впала разом з опудалом і мертвою вороною, Гаврило почимчикував до сина.

– Роман, синок мій, теж позаторік черешню посадив. То щоб він не мучився, я йому допоможу.

У сина всі ще спали. Гаврило зайшов у садок і кількома ударами повалив ще молоденьку черешеньку.

– Отак тобі. Не будеш пташок принаджувати,– промовив радо й пішов вулицею додому.

Коли ж наступила ніч, то нарешті виспався.

«Моржі»

На березі ставка сидять рибалки. Холодний вітер пронизує їх майже до кісток, хоча й одягнені вони добряче: на головах шапки та капюшони, на плечах теплі куртки та ще й плащі поверх. Перед восьмою ранку, звичайно, ще й зігрилися: дві пляшчини розчавили.

О восьмій десять на протилежний берег водойми приходять двоє, роздягаються й шубовств у воду. Поплавали, одяглися й пішли.

– Як їм не холодно? – дивується Єгор.

– Е, – чує у відповідь, – заліз у воду один із другим, побовтався й пішов. Нехай би хоч один із них посидів дві години, так як ми, ото я повірив би, що вони «моржі». А так ще невідомо, хто «морж» справжній: я чи він.

Торт під шубою

Пропрацювала я в школі чотирнадцять років, а на курси підвищення кваліфікації не їздила ні разу. У декреті ховалася. То за Миколкою, то за Петриком, то за Ромчиком. А за четвертим декретом не сховалася. Не вийшло. Чоловік мій якимсь начальничком був. Інженером двора, чи що. Під його командою було дві машини й один трактор. Посада його зобов'язувала, щоб ходив з папочкою. Якись бумага все в тій папочці перекладав. Перекладе з місця на місце і йде на роботу. Ходив він на ту інженерну дворову роботу, поки я в декреті сиділа. А от увечері приходив мій благовірний і каже:

– Хтось машину з інженерного двора поцупив, і трактор поламався. Так що я із завтрашнього дня на біржі.

– Добре, – кажу, – бо й мені якраз на роботу виходити треба. – Пішла я в школу, а директор мені сюрприз і підніс, щоб їхала негайно на курси. Ніби мене там уже чотирнадцять років ждуть. Так що завтра їду. Шубу собі куплю, щось хлопцям придбаю. Ті борги, що ти поназаписував у магазині, я частково оплатила. На тобі ще двісті гривень. Жди мене через чотирнадцять днів. Я ще зайшла в касу й на

тебе оформила доручення, щоб післязавтра отримав аванс. Це десь гривень чотириста. Але ти його весь зразу не бери, бери по половині. На довше хватить. Я ще попросила сусідку, щоб за тобою дивилася, бо корову ти теж будеш дойти й хлопців годувати. І щоб у хаті прибирав.

Благовірний усе вислухав, навіть ні разу не перебив.

– А може, тобі щось купити?– питаю.

– Якщо даєш двісті гривень, доручаєш отримати аванс й оплатила записи в магазині, то нічого не купуй. Я все сам куплю,– задоволено відповів чоловік.

– А вам, хлопці, – питаю, – що купити?

– Толта, – відповів мій найменший.

Чотирнадцять днів пролетіли швидко. Купила я собі шубу, хлопцям торта, благовірному електробритву. Поки оформляла бумагу, поки добралася на автовокзал, то сіла тільки на останню маршрутку. Почав сіятися сніжок. Але я не злякалась. У новій же шубі їду. І торта везу. Людей набилося в маршрутку повно. До райцентру десь години чотири їхали. Я торт над головою тримала. Доїхали нормально. Правда, на п'ять хвилин запізнилася на маршрутку в село. Почало темніти. А до села ще кілометрів тридцять. Що ж, думаю, треба ловити попутку.

А таких, хто не встиг на маршрутку, зібралось шість чоловік. Я шоста. З тортом і сумкою. Інші з торбами стояли. Аж тут їде автомобіль. Самоскид. Шофер і каже:

– У Сороки їду, по дошки. У кузові солома є. Якщо хочете, то ризикну, підвезу. Даїшників зараз на дорозі не буде. Мороз бере.

Полізли всі в кузов. І я полізла в новій шубі. Не захотіла з сумки старе пальто діставати. Торт над головою держала.

Висадив нас шофер на початку села, а сам у лісгосп по дошки поїхав. А селом мені ще два кілометри йти. Дорога підмерзла, сніжок підмітає, а я їду в новій шубі, торта несучи. У хатах темно. Дійшла я додому, подвір'я роздивилася. Підметено, порога чоловік помив. Бачу, що готувався жінку зустріти. Я сміливо штовхнула двері. Переступила поріг і відчула, що за щось перечепилася й падаю. Чоловік, гад, підлогу помив, а доріжку постелити забув. Так біля порога скрученою й залишив. Я через цю доріжку й бебехнулася на

подію:

– Може, черешню чимсь вонючим намазати?

– Треба волохатого собаку під черешнею прив'язати. Або плямистого. А ще краще двох. Вони будуть ганяти один за одним, гавкати й відганяти пташок.

– А хіба є плямисті собаки?

– Є. Я в кіно бачив. Такого собаку якийсь негр вигулював.

– Є ще один спосіб. Підключити черешню до електричної розетки. Тобто підживити її. Дати, так сказати, їй 220.

– То вже краще радіо на черешню провести, хай баламкає.

– Так воно ж буде баламкати з шести ранку, а не з чотирьох. Неув'язочка. Ворони прилетять раніше.

– Є ще один спосіб. Сокира...

До юрби сусідів-витріщак підійшов колишній колгоспний парторг Петро Гичка.

– Що диво-дерево розглядаєте?– запитав він.– Скільки прожив, а таких рясних черешень не бачив. Знизу жовті, а на вершечку вже почервоніли. Там сонця більше. Я в Болгарії один раз був. Скажу, що ця черешня не гірша.

Колишній колгоспний парторг, звичайно, не знав, що Гаврило, коли фарбував опудало, то пофарбував у червоний колір частину черешень. І не знав про проблему з пташками.

Гаврило ж прислухався до порад і думав, як же ще рятувати черешні. Волохатого чи плямистого собаки ні в кого в селі не було. А де того негра шукати? То, може, все-таки до розетки? Та дома не знайшлося стільки дроту.

Коробчук відв'язав від жінки кінець вірьовки, вручив їй другу пневматичну гвинтівку й наказав чергувати під черешнею.

– Я буду паляти з вікна, а ти з-під черешні,– розпорядився він.– А ввечері, як птаство полетить, буду дрота шукати.

Марта поклала на плече гвинтівку й почала проходжуватися під черешнею. Вона кишкала на пташок, тикала дулом гвинтівки між гілками й один раз стрельнула. З вікна по зухвальцях стріляв її чоловік Гаврило. Птахи то обсідали черешню, то розліталися в різні боки.

Так пройшов ще один день.

обплутувати дерево нитками. Марта методично натягувала шнурок і брязкала. У Гаврила від такого брязкання, поки він обплутував дерево, розболілася голова. Щоб перевдягнути синє опудало в червоне, потрібно було знову їхати на базар. Але базар уже розійшовся. Гаврило цю проблему вирішив своєрідно. Він відкрив банку червоної фарби, яку тримав, щоб пофарбувати підлогу, розвів розчинником, налив у пластмасову пляшку, прилаштував розпилювач і поліз на черешню перефарбовувати опудало. Жінка, натягуючи вірвовку, постійно брязкала. У турботах про черешню день пройшов швидко. Увечері, коли пташки потомилися кружляти й полетіли спати, Коробчук сховався до колишнього дтсаафівця Мирона Оверчука й випросив на пару днів пневматичну гвинтівку. Другу пневматику позичив у шкільного сторожа Івана Дячка.

– З однією я буду сторожувати, а з другою жінка, – радіючи позиченому, розмірковував Гаврило.

Облаштовуючись спати, Гаврило навів будильник на три тридцять, щоб година ще була в запасі, і прив'язав кінець вірвовки до лівої руки. Він любив спати на правому боці, тому й задіяв ліву руку.

Годину Коробчук тренувався, дригаючи час від часу рукою. Прислухався до брязкоту бляшанок. Від черешні лунали деренчливі звуки. Сповнений надії на успіх, Гаврило спокійно заснув.

О третій тридцять задзвенів будильник. Гаврило прокинувся й хотів злізти з ліжка, але руки виявилися обплутаними вірвовкою. Коробчук допетрав, що вночі, очевидно, крутився, тому й заплутався. Добре, що вірвовка не порвалася. Він її кінець прив'язав до жінчиної ноги, попросив, щоб вона дригала тією ногою.

Сонна Марта щось пробурмотіла, повернулася на бік і хотіла ще поспати. Крізь сон почула, що хтось ніби за ногу тягне. Прокинулася, побачила прив'язану до ноги вірвовку, почала, як просив чоловік, сіпати ногою.

За вікном уже сірів ранок. Гаврило прокрався до вікна, відкрив його, налаштувався стріляти по пернатих злодіях. Рівно о шостій годині ранку налетіли граки. Гаврило пострілами, а Марта брязкотом старалися відігнати непроханих гостей.

Брязкіт і постріли почули сусіди. Вони повиходили на вулицю, похилялися на огорожу, спостерігали за дійством. Обговорювали

на підлогу. І то як бебехнулася. Сумка з електробритвою в одну сторону заgrimіла, торт переді мною на підлогу, а я в новій шубі на торт. А в хаті темно. Хоч би свічку запалив, якщо жінку ждеш, гаде.

Почувши брязкіт, пре мій благовірний. І хлопці біжать. Думать, мабуть, що злодій лізе. Правда, чоловік із свічкою прибіг. А я лежу на торті в новій шубі, біля ніг доріжка скручена, електробритва в кутку валяється.

А Ромчик із радості:

– Мама пліхала. С толтом. Толт с-під суби виглядає.

Побігли мої хлопці на кухню, взяли ложки та тарілки й давай із шуби торт знімати. Зішкребуть ложкою – і на тарілку. Весь зібрали.

Чоловік оправдовується:

– Треба було на десять хвилин пізніше приїхати, то я б доріжку постелив би.

А я сиджу на підлозі в новій, вимазаній тортом шубі й думаю:

– Ну, чи не гад мій чоловік? Скажіть, добрі люди.

Навчитель

Діду Лукашу доручили дуже відповідальну роботу: звозити на приймальний пункт молоко. Ввірили йому коня з возом. І працой, діду. Дід Лукаш почав працювати. Звезе молоко – і на заробітки. Кому город переоре, кому поборонує, кому соломи привезе. Щодня є свіжа копійка і, звичайно, могорич.

Бригадир Панько Слива запримітив дідові ліві заробітки й доручив йому додаткову роботу:

– Із завтрашнього дня, діду, будете звозити дітей у садочок. Мамки скаржаться, що їм до садочка добиратися далеко. Так що, діду, до восьмої ранку звозите молоко. До дев'ятої звозите дітей у садочок, а після сімнадцятої діточок розвозите по домівках.

Ну, ніяк не вписувався графік бригадира в плани діда. Все ж піде шкереберть. Ні городів тобі, ні якоїсь копійки, ні ста грам.

Але ж наказ бригадира потрібно виконувати. На другий день ледве встиг дід Лукаш звезти до восьмої години молоко, як уже за дітками їхати треба. Що ж, поїхав. Соломки на возі постелив, рядом прикрив.

Розсадив діток, як уже зумів.

Питає:

- Що, дітки, дуже хочете в дитсадок?
- Хочемо!– кричать діти.
- А співати ви вмієте?
- Вміємо!– кричать діти.
- То ж якщо я крикну «Вйо», будете співати?
- Будемо!
- Співайте так: «А дід бабу полюбив, аж хата трясеться».

Запам'ятали?

- Да!– кричать діти.
- Кілька разів усе ж потренувалися.
Під'їхали до магазину.

Дід:

– Вйо.

Діти заспівали:

– А дід бабу полюбив, аж хата трясеться.

Під'їхали до пошти.

– Вйо.

Діти горланять:

– А дід бабу полюбив, аж хата трясеться.

Під'їхали потім до школи, до сільської ради, до колгоспної контори.

Усі, хто чув ці співи, дуже дивувалися, що це таке діти співають. А їх візник сидить собі спокійно й у вус не дує. У перший день якось обійшлося.

Але на другий почалося те ж саме. Діти знову співали по селу дідову пісню. Тут уже пішов шквал обурення.

Голова викликав до себе бригадира, добре йому вклав і наказав:

– Нехай старий більше не возить дітей. Дивись, як нас осоромив. – Нехай возить молоко, як раніше возив.

Так дід Лукаш позбувся додаткового доручення: возити, крім молока, ще й дітей.

І побіг Гаврило Коробчук по запланованому маршруту, а дружина Марта з києм, якого передав їй чоловік, продовжувала нести сторожову службу. Шпака вона прогнала, бо той черешень уже наївся. Марта боялася одного: щоб той нахаба-шпак, поки немає чоловіка, не привів своїх побратимів.

Гаврило довго вмовляв Степана, щоб той застрелив ворону. Степан відмовився стріляти ворон, та ще й у парку:

– Так під самісіньким парком дільничий живе. Він перший стрілянину почує й гвинтівку забере. Але ти йди-но за башту, там на смітнику ворона три дні назад лежала. Нею діти інтернатовські гралися. То, якщо коти її ще не потягли, вона там лежить.

Гаврило забіг до Дениска, щоб випросити в нього магнітофонну стрічку. Сонний Дениско довго не міг розшелепати, для чого дядькові в п'ять годин ранку стрічка. Нарешті зрозумів, поліз під диван і вручив прохачеві таку необхідну йому річ.

За водонапірною баштою знайшов Гаврило ще не вкрадену котами ворону. Прибігши додому, прилаштував ворону вище опудала, щоб осторогу птахи бачили здалека, поснував дерево магнітофонною стрічкою, пішов збирати бляшанки. Назбиравши консервних банок, зв'язав їх у пучок і приладнав до стовбура біля опудала, а віршовку протягнув до ліжка.

Дві години кружляли над опудалом і дохлою вороною шпаки, граки, ворони та сойки, але сідати на дерево боялися. Нарешті одна сойка ризикнула й пробралася між стрічкою до черешень. Вона схопила напівспілу черешню й радо полетіла геть. Щоб не розкуштували смакоту інші сойки, Гаврило то натягував, то відпускав віршовку. Чувся голосний брязкіт бляшанок.

Почувши дивне металеве звучання, з хат знову повибігали сусіди, посхилялися на огорожу й спостерігали, як Коробчук бореться з непроханими гостями. Радили:

– Опудало не синє треба, а червоне. Синє помагало, коли пташки не такі нахабні були. Отоді Зоська й рятувала свої черешні чимсь синім.

– І магнітофон – як припарка до одного місця. Нитками треба було поснувати. Нитками.

– Стріляти нахаб треба. Стріляти.

Гаврило вислухав поради. Посадив до віршовки жінку, а сам поліз

Черешня

Гаврило Коробчук утратив сон, коли почали достигати черешні. А вони цієї весни наливалися соковиті, рясні. Тільки-но почали жовтіти їх боки, як дерево облубувало вороння. Чорне птаство обсіло його й почало клювати ще недостиглі ягоди. Щоб відрятувати від непроханих гостей смакоту, Коробчук на самому вершечку дерева вирішив посадити сине опудало.

– Саме синього і саме опудала бояться пташки, – згадав Гаврило науку баби Зоськи, яка саме так рятувала років тридцять тому свої черешні.

Тому Гаврило сів на велосипед, поїхав на базар і купив у гуманітарці синій спортивний костюм. Напхав його соломною й поселив на дереві. Цілий день пташки придивлялися до опудала, кружляли навколо дерева, але на гілля не сідали. Коробчук задоволено потирав руки, обнадіяв себе, що таким чином плоди врятував.

Але на другий день, коли тільки-но почало розвиднятися, запримітив Гаврило нахабного шпака, який, не зважаючи на опудало, жер черешеньки.

– Та що ж це, людоньки, робиться? – крикнув господар садка.

Гаврило тикав між гіллям палицею, кишкав на шпака, а той перелітав з гілки на гілку, клював черешні й не звертав на нього ніякої уваги. Від криків Гаврила попркидалися сусіди. А йшла тільки-но четверта година ранку.

Сусіди повиходили на вулицю, посхилялися на огорожу, спостерігали за війною людини з птахом. Давали поради:

– Треба на дерево дохлу ворону почепити, – радив один.

– Найкраще начіпляти бляшанок на дерево, – підказував другий.

– А ще краще – поснувати дерево магнітофонною стрічкою.

Гаврило кинувся до вікна, стуком розбудив дружину:

– Я побіжу до Степана Бабича, попрошу, щоб він у парку ворону застрелив, а ти проганяй цього нахабника. По дорозі я ще забіжу до Дениска. У нього магнітофон колись був, то стрічку магнітофонну випрошу, – протараторив він.

Закон про сало

Диктор національного радіо:

– Ми ведемо радіотрансляцію із сесійної зали Верховної Ради. У першому читанні розглядається «Закон про сало», внесений групою Незалежних голодних депутатів. Головує на сесії спікер парламенту Володимир Саленко.

Головуючий:

– Вашій увазі в першому читанні пропонується «Закон про сало». Доповідає голова комісії «Ім і ніколи не наїмся» депутат Салов. Що там ще? Знову почнемо з розминки? Включіть перший мікрофон.

Голос від першого мікрофона:

– Перед тим, як розглядати цей Закон, потрібно розглянути, який штамп потрібно буде на сало ставити.

Голос депутата від Криму:

– Цей Закон зараз не актуальний. Тим більше, що половина кримчан сала не їдять.

Головуючий:

– А ви, депутате, хто? Колюн? Колян? Що ви біля трибуни винюхуете?

Депутат від трибуни:

– Коляр я! Вам я ще знадоблюся.

– Почекайте. Вам ще рано. Ми ще Закон не прийняли. Доповідач Салов, прошу.

Доповідач:

– Розглядається перший розділ стосовно назви.

Депутат від КУНу:

– Пропоную назву «Закон про українське національне сало».

Депутат від УРП:

– «Закон про українське республіканське сало».

Депутат від фракції «Державність»:

– «Закон про державне сало».

Депутат від Компартії:

– «Закон про комуністичне сало».

Головуючий:

– Депутат Шкварка, що ви тут швендяєте? Сядьте на місце. Ви

записані на виступ на третій розділ. А зараз голосуємо. Жодна поправка не проходить. Залишаємо назву від комісії.

Депутате М'ясоєдов, чого ви кричите?

Депутат М'ясоєдов:

– Де в Законі взявся третій розділ? Ми ж домовилися, що буде два: перший – «Сало», другий – «М'ясо».

Депутат Салій:

– А я б взагалі не ділив би. Хай би разом так і було «Сало - м'ясо». Дійсно, що тут ділить. Хай буде разом.

Головуючий:

– Що скаже доповідач?

Доповідач:

– Хай буде так, як комісія рішила. А при другому читанні щось підріжемо, щось підправимо.

Головуючий:

– А що скажуть аграрники?

Депутат Хліб:

– Скільки не повторяй сало, воно хлібом не стане. Давайте голосувати за все зразу. Їсти хочеться.

Головуючий:

– Ідемо далі. Слово має депутат Шкварка.

Депутат:

– Треба рішити, коли, кого й чим забивать будемо. Тому передаю слово депутату Забивайлу.

Депутат Забивайло:

– Коли забивати, мені партія скаже. Ви скажіть кого.

Головуючий:

– Депутат Салько, що ви там у куточку жуєте? Ще нічого не прийняли, а він уже жує. А ви, депутат Голодний, чого тут крутитесь? Чого це у вас так очі блищать? Ми ще ж нічого не прийняли. Що? Що? Ах, ви вже прийняли! Нічого собі. А я ще ні в одному глазу. Хто далі буде виступати?

Депутат Смалець:

– Передаю слово депутату Цибулі.

Головуючий:

– А при чом тут цибуля?

у спину Марічці. Яйце розбилося, жовток бризнув на одяг. Особливо дісталось терновим хусткам дівчат. Роман, побачивши, що зробив капость, побіг додому, вже не радіючи, що стільки вибитих яєць лежало в шапці. Хлопчача компанія теж розійшлася. Дівчата зі сльозами на очах почали роздивлятися плащі та хустки. Прихід додому в такій одежі кожній із них не обіцяв нічого доброго. Вирішили йти до матері свого кривдника.

Ганна Панасівна вгледіла у вікно, як біг додому її син, як швидко виклав на стіл вибиті в односельців яйця, як чомусь сховався за хлів. Побачила, що до її обійстя йдуть троє дівчат. Тому вийшла на поріг.

– Ваш Роман, – перебиваючи одна одну, почали дівчата, – ось що зробив. Вимазав, кинувши яйце, плащі наші й новенькі хустки. Ось дивіться.

– Ох, ви мої невісточкі, – почала Ганна Панасівна, – то ви до Романа прийшли? Зараз я його покличу.

– Нащо нам ваш Роман? – розпалася Оля. – Він он хустку мені вимазав. Тернову, американську.

– Ох, невісточко, то я ж тобі, як будеш заміж за Романа виходити, ще кращу куплю, – привітно продовжувала мати.

Від такої солодкої мови майбутньої свекрухи дівчата не знали, що робити. Вони переглянулися одна з одною й, шепочучись, пішли додому. Вийшов із-за хліва й Роман. Що вже він отримав від матері, то досі невідомо.

Ганна Панасівна ніколи не могла подумати, що секрет приготування її міцних яєць не спрацює. Однак потім, зустрічаючи хоч котрусь із «скривджених» сином дівчат, ще довго називала їх невісточками.

Чемпіон

Чемпіоном села по побиттю яєць уже третій рік поспіль був п'ятикласник Роман Бузина. На другий день Паски він вийшов знову в центр села й чекав бажаючих із ним позмагатися. Чемпіонське яйце щороку готувала Роману мама, Ганна Панасівна. Секрету такого готування син не знав. Як завжди, він повибивав усі крашанки в хлопчачої компанії, поскладав їх у шапку й чекав наступної жертви.

До другокласниці Марічки Горобець зайшли дві подружки, Оля й Галя.

– Марічко, давай пройдемося по селу. Потім до мене зайдемо, телевизор подивимося, – запропонувала Оля.

Батько Марічки, почувши розмову дівчат, підібрав на всяк випадок крашанку.

– Візьми в кишеню, – порекомендував дочці, – мало чого. Може, хто на дорозі попадеться. Сьогодні ж продовжують яйцями битися.

І батько всунув крашанку дочці в кишеню новенького плаща.

Дівчата, святково вдягнені, вийшли з хати. Розмовляючи, дійшли до центру села, де їх чекав чемпіон по биттю яєць Роман.

– Ей, сюди, – загукав ще здалеку. – Ви з яйцями? Давайте битися.

Хлопці, що стояли поруч, хіхікали.

– У мене є, – зніяковіло мовила Марічка.

– Ну, то тримай. Але знаєш наше правило? Хто вибиває яйце, той забирає. Зрозуміла? Міцно тримай.

Роман прицілився, вдарив – і його яйце тріснуло. Такої поразки від дівчини він не чекав. Компанія хлопців заворожено дивилася на поразку кумира.

– На, вибила – забирай, – почав тикати побите яйце Роман Марічці.

– А куди ж я його візьму? Не хочу. Ще нового плаща вимажу. Я його тобі дарую.

– Ні. У нас так не прийнято. Вибила – то забирай.

Роман продовжував тикати яйце Марічці. Марічка відпихнула хлопця й пішла геть. Дівчата рушили за нею. А потім і побігли.

Цього Роман ніяк не чекав. Тримаючи в руках яйце, від якого відмовилася переможниця, він пошпурив його в дівчат. І попав якраз

Депутат Смалець:

– Як при чом? Яка ж шкварка чи печінка без цибулі? А взагалі, пора на обід.

Головуючий:

– Шановні депутати! Шановні депутати! О, вже пішли. Перекусите сала, то приходьте на шістнадцяту годину. Засідання оголошую закритим.

«Винний» злодій

Виноград цього року в Продаїв уродив рясно. Лісавета, дружина Трохима Продая, любилася налитими гронами й вирішила, що з винограду зробить не тільки варення, а й домашнього вина. Вона відділила ягоди, засипала їх в каструлю, розмішала з цукром. Каструлю сховала в спальні під ліжком.

– Не знайдеш, паразите, – згадуючи чоловіка, подумки раділа Лісавета. – А якщо й знайдеш, то не вип'єш. Каструля буде під моїм наглядом.

А Трохим Продай, найкращий на всю округу муляр, поскладав у сумку інструменти й повідомив жінці:

– Я в Коростятин на два дні. Змурую грубку й повернуся. Там у хазяїв і заночую. Так що ти господарство попорай сама.

Сів Трохим Продай на велосипед і поїхав у Коростятин. Лісаветі порати господарство приходилося не раз, бо чоловік часто підзаробляв, муруючи печі, грубки, комини.

Лісавета сипнула курам, натерла буряка качкам, погодувала свиней, кинула трави кролям. Переробивши роботу, заглянула в каструлю під ліжком. У каструлі поменшало рідини.

– От п яню га – подумала Лісавета, – знайшов усе-таки вино. І перед від'їздом пару кварт таки смикнув.

Лісавета готова була накинутися на чоловіка із звинуваченнями, але ж його дома не було й вилити злість не було на кому. Цілий день

вона носила цю злість у собі й щось бурмотіла під ніс.

На другий день під вечір, коли Лісавета була в сусідки, приїхав додому Трохим. Він розклав інструменти, поклав на стіл зароблені гроші, написав записку, що змотається в поле накосити кролям.

Лісавета зайшла в хату, порахувала гроші, прочитала записку й кинулася до каstrулі. Рідини знову поменшало.

– От п [ ] яню га – не знаходила собі місця. – Випив винця і в поле змився. Ще й записку написав.

Лісавета зла, як пантера, ходила по подвір'ю й чекала чоловіка. Сама із собою розмовляла. Тренувалася, що вона скаже йому, коли той з'явиться перед її очима.

Сутеніло, а Трохима з поля не було. Лісавета не знаходила собі місця. Вона навіть не чула крику голодних свиней, не звернула уваги, що голодними в хлів зайшли качки й на сідало залетіли кури. Їй так хотілося, щоб чоловік приїхав негайно, поки злість ще не пройшла. Уже в темноті приїхав із поля Трохим Продай і почав розвантажувати з велосипеда мішки з травою. Розвантажити не встиг. З криком на нього налетіла Лісавета:

– Ти що ж це, п [ ] яню го до каstrулі припадаєш? Вино ж ще й не виграло. Кислятина. Я ж пробувала. А ти вже причащаєшся? Вино буде готове лише на Новий рік.

– Яка каstrуля? Яке вино? При чому тут кислятина? – здивовано запитав Трохим.

– Не роби з мене дурну. Так і скажи, що смичеш потроху винце із каstrулі. Ану дихни, – наступала Лісавета.

Трохим дихнув. Жінка нічого не внюхала.

– Ага. Ти хотів, щоб я щось внюхала, коли ти в полі он скільки був. За такий час і коростятинська бурячанка вивітриється, – зробила висновок Лісавета.

– Так все-таки яка каstrуля? Яке вино? – допитувався Трохим. – Покажи ж хоч, де сховала. А то я щось не врубаюсь.

– Не притворяйся, що про каstrулю під ліжком не знаєш. Ходи, я тобі покажу, де з твоєї милості вино дівається.

Трохим Продай покійно пішов за жінкою в хату. Лісавета клацнула вмикачем. Світла в хаті не було. Вона понишпорила в суднику, знайшла й запалила свічку.

Ні сина, ні мопеда дома не було. Син, усунувши неполадки свого залізного коня, рішив проїхатися по селу. У центрі мопед заглох і син продовжував його ремонтувати.

Старшому Черпаку не сиділося на місці. Він вибігав на дорогу, схилився на пліт, поривався по слідах мопеда шукати сина та ключі. У сусіда, як на зло, хата була замкнена.

Наближався вечір. Черпак дочекався, поки з роботи приїхав сусід Іван Величко, підбіг до нього, випросив набір ключів та насос, подріботів до «газона», який досі стояв у канаві. Поки доплентався, стемніло зовсім.

Часу, щоб почистити свічі, Черпак потратив зовсім мало порівняно з митарствами, пов'язаними з пошуками ключів. Мотора завів, а виїхати з канави не зміг. Машина вгрузла передніми колесами в мул. Потрібно було колеса відкопати. А лопати ж то нема. На здогадався Федір разом із ключами захопити ще й лопату.

Нишпорячи навкруги, відшукав якусь палицю. Почав нею колупати мул і руками його відкидати. Пропорався біля автомобіля більше години, але виїхав.

Наступила ніч. Мокре сіно залишати на кузові не можна було, бо поприє. Черпак підняв із постелі сина, і вони вдвох почали розкидати його по двору.

Чотири дні сушили сіно, постійно його перевертаючи. Черпак робив це мовчки, аналізуючи халепу, у яку втрапив.

Ото з тих пір Черпак і почав їздити всюди з сумкою ключів.

Ключовоз

Де б не їхав Федір Черпак, завжди возив із собою торбу з ключами й насосом. Чи їхав він велосипедом, чи возом, чи мопедом, торба з ключами була біля боку. За таку поведінку й прозвали Черпака Ключовозом. А причепилося це прізвисько до нього після випадку, коли перевели Федора із комбайнерів у шофери. Про таке переведення Федір мріяв давно. Це ж поїздки далі, ніж по пшеничному полю. Можна буде й сінця привезти, і жому, і бурячків. Машина ж у руках. Колишній комбайнер перебрав мотор авто й ходову частину, підфарбував кабінку й кузов. І почалися його трудові будні. Возив Черпак і сіно, і солону, і буряки, і дошки. Пропрацювавши на своєму ГАЗ-51 п'ять років, молодих шоферів навчав:

– Якщо в машині все зроблено адідас, то ні насоса, ні ключів, ні гайок возити з собою не треба. Вона ніколи не підведе.

– Як?– дивувався Вова Поліщук.– А якщо на дорозі колесо цвяха зловить?

– Будеш уважним, не зловить,– мудро відповідав Федір.

Поїхав одного разу Федір Черпак на полігон по сіно. Як зазвичай, ключів не взяв. Добряче загрузивши «газона», вирушив додому. Можна було їхати в об'їзд, а можна й навпрошки, тільки потрібно канаву переїхати. Щоб швидше доїхати додому, бо ж радіоприймач обіцяв дощ, Черпак вирішив їхати через канаву.

– Скільки тут тієї води,– подумав він. – Жабі по коліна.

І рвонув Черпак своїм авто навпрошки, через канаву. Тільки-но в'їхав у неї, вода бризнула на мотор і той заглох. Що вже не робив шофер, як уже не крутив мотора ручкою й акумулятором, а завести не зміг. Здогадався тільки, що залило, мабуть, свічі. Почистити свічі – робота пустякова, але як їх дістати? Ключів же нема, і ніхто більше по сіно не їде, дощу люди бояться.

Вирушив Черпак пішки по ключі. А до села шість кілометрів. На півдорозі догнав Федора дощ, холодний, проливний. Черпак змок до нитки, сіно замочило теж. Добравшись до свого гаража, Федір виявив, що ключів на місці немає. Згадав, що їх міг узяти син, бо коли Черпак виїжджав по сіно, той збирався ремонтувати мопед. Поплентався Федір додому.

– Відсовуй ліжку, – покерувала жінка.

Трохим відсунув.

– Бачиш каструлю? Бачиш, вина скільки? А була повна каструля. О, а його й ще поменшало. І коли ти встиг? – подивилася здивовано на чоловіка.

– Ти в якій каструлі заробила вино? У тій, що на вулиці під краном стояла? Дірочка в ній була, пластиліном заліплена? – оцінивши ситуацію, розпитував Трохим. – А то що за калюжка?

Трохим відсунув каструлю. Під нею було мокро. Каструля стояла якраз над щілиною в підлозі, і вся рідина із неї йшла під підлогу.

– То що? Може, сама залазила під підлогу й винце смоктала? Чи, може, воно саме в рот капало?– уколів Лісавету чоловік і пішов шукати іншу каструлю.

Лісавета мовчки стояла ні в сих ні в тих.

Дорвався до мікрофона

Минаючи депутатів, що стоять у черзі, до мікрофона проривається депутат Швайка Антось.

– Раз, раз. Шановні депутати! Шановний головуючий! Дорога моя жінко! Оскільки нашу сесію транслює телебачення, то я вирішив, моя люба, передати тобі привіт і повідомити, що я живий і здоровий, чого й тобі бажаю.

Чути шум у залі. Депутат продовжує:

– Я довго не давав вісточки, бо до мікрофона не допускають інші чоловіки, яким теж хочеться, щоб їх їхні жінки теж побачили. Вчора навіть синець під око отримав. Тому зараз виступаю в гримі. Оксеню! Я думаю, що ти визнаєш мене по бровах, вухах і штанах.

Шум у залі наростає. Депутат:

– Товариші! Не перебивайте. Я вас не перебивав. Я маю право. За мене жінка голосувала, то я ж маю право звернутись до неї як до виборця.

Головуючий:

– Шановний депутате! Говоріть по суті.

Депутат:

– А хіба я не по суті? Ми за міцну державу? За міцну. А коли міцна держава? Коли міцна сім'я. То чому я не можу передати депутатський привіт. Нащо тоді тут телебачення?

Головуючий:

– Так ви ж нічого не говорите по суті.

Депутат:

– Я хотів сказати. Наприклад, про роботу секретаріату. Секретаріат працює погано. Коли їхав сюди, жінка говорила, що буде посилати щодня телеграми. Ходжу щодня в секретаріат, а телеграм нема. Що це за робота секретаріату?

Головуючий:

– Я вас попереджав...

– Добре. Декілька слів про кооперативи. Оксеню! Якщо немає від тебе ні листів, ні телеграм, то чи не ночує у тебе циркульник? А то я можу прийняти такий “Закон про кооперативи”, що він із тобою до кінця життя не розрахується.

Головуючий:

– Товаришу депутате...

Депутат:

– Зрозумів. Тепер про медицину. Тра щось робить, а не закапувать очі брехнею. І взагалі, Оксеню, потрібних ліків я не дістав. Тому діжку з водою, що зарядив Чумак, заховай у льосі...

Головуючий:

– Товаришу...

Депутат:

– Я закругляюся. Про ринки. Я оце, Оксеню, ходив на ринок, то тут можна купити все. Навіть диплом лауреата колгоспної премії імені Панька Голопуцька.

Головуючий:

– У вас є конкретна пропозиція?

Депутат:

– Є. Треба боротися з привілеями. Отож, Оксеню, скажи, нехай тесть перепише машину на тещу. Теща нехай її поміняє на дачу, а ти все перепиши на дівоче прізвище... А ще краще на сусідку...

тісто, щоб на нього йшло тепло, розтопила грубку. Вирішила разом спалити якийсь хлам, що назбирався у відрі. Вона те сміття запроторила у вогонь, який тільки-но почав розгорятися. Раптом із грубки щось вистрілило. І то вистрілило так, наче вибух прогрімів.

Кузьма якраз вийшов із гаража.. Він ішов у хату, щоб жінка його відрятувала від ганчірки. Почувши ніби постріл, мерщій кинувся в оселю. І хоч йому мішала приклеєна до правої брови ганчірка, роздивлявся, що сталося.

По кімнаті літали клапті сажі, дверці грубки вивалилися. Підбілені стіни й сама грубка вкрилися сірою пилюкою. Мар'яна, вся в сажі, сиділа на підлозі.

– Що сталося? – злякано кинувся до жінки Кузьма. – Хто бомбу в грубку всунув?

– Ой, людоньки, то не бомба, то я ж забула, що в сміття балончик, з якого мух труїла, вкинула, – заголосила Мар'яна й пильно придивилася до чоловіка. – Ой. А це що з твоїм обличчям?

– Та то, Мар'яно, через твої чоботи. Краще б я тобі нові купив, ніж із суперовими «Моментами» поратися. Бери ножиці й відріжай ганчірку. Можеш різати разом із бровою, – розходився Кузьма.

Відійшовши від шоку, Мар'яна взяла ножиці й відрізала брудну ганчірку від брови чоловіка. Обрізати брову не захотіла. Біля брови залишила клапоть.

– Походиш у кашкеті. Насунеш його на брову. Колись усе-таки той клапоть відпаде. Ти тут із своїми ганчірками, а що я маю робити? Це ж кімнату перебілювати треба, дверці вставляти, мити підлогу та посуд. Добре, що я хоч тісто кришкою накрила.

Кузьма, щоб не мішати дружині наводити лад у кімнаті, повернувся в гараж. Радо про себе думав:

– Добре, що клеєм пальці не склеїло, а то б роботі була хана.

Суперремонт

Дружина Кузьми Бублика Мар'яна, перебираючи взуття, виявила, що підошву її чобітка чоловік і досі не підклеїв. Сердито кинулася в гараж:

– Ти все своїми мотоциклами займаєшся, а чого досі підошву не підклеїв? Що я взу на празник. Он заморозки передбачають.

Мар'яна тикала чоловікові під ніс чобітком і не вгавала:

– Я знайшла час. У хаті поприбирала, підбілила кухню, тісто замісила. А ти взуття підклеїти не можеш. Ти ж хвалився, що якийсь суперовий клей маєш.

Вислуховуючи звинувачення дружини, Кузьма мовчав, тільки кліпав очима. Дійсно, замотавшись по господарству, він і забув про ту злощасну підошву. Та ще й мотор від мотоцикла якраз розібрав. Ремонт затіяв.

– На. І щоб зараз же було зроблено. А мотоцикл підожде, – тицьнула Мар'яна чобіток чоловікові в руки й пішла в хату.

Кузьма обдивився жінчину взувачку, оцінив, як він буде її ремонтувати, відшукав клей «Момент». Таким клеєм він ще не користувався. Але коли його купував, то чоловіки дуже хвалили.

– Це суперклей. Клеїть будь-що, навіть пальці може склеїти, – хвалив покупку Іван Захарук.

– Так уже й все, – думав про себе Кузьма. – Дома перевірю.

Але до цих пір клеїти не прийшлося, і Кузьма тримав «Момент» у гаражі. Скористатися покупкою випала нагода тільки зараз. І то так не хотілося Кузьмі переривати звичну роботу з ремонту двигуна, але мусив.

Зачистив він підошву, відкрутив кришку тюбика й легенько натиснув. Із тюбика не появилось ні краплі клею.

– Що за мара? – подумав Кузьма.

Натиснув ще раз. Клей не з'являвся. Кузьма тоді заглянув в отвір, з якого мав показатися клей, і ще раз легенько натиснув. Із тюбика несподівано цвіркнула рідина прямо в брову над правим оком.

Кузьма схопив якусь ганчірку й почав рідину витирати. Ганчірка приклеїлася до брови. І то так приклеїлася, що віддерти не можна було.

А тим часом дружина господарювала в хаті. Прилаштувала до грубки

Головуючий:

– Я вас позбавляю слова.

Депутат:

– Ну все, Оксеню. Цілую дітей. Цілую тебе від усього депутатського корпусу. Може, ще колись прорвуся до мікрофона.

Перейменувати роки

Марко, Андрон та Михась п'ють пиво й ведуть розмову про те, як деколи примітивно східні астрологи підійшли до назв років.

– Рік, що пройшов, – каже Марко, – я б назвав роком Свині.

– Чому? – питає Андрон.

– А в цей рік Моніка Левінські підсунула свиню Клінтону. Довго відбріхувався.

– То наступний рік, – втрутився в розмову Михась, – треба назвати роком Кота, а не Барана.

– Чому? – в один голос запитали Марко й Андрон.

– Щоб ви роги познімали, – спокійно посмоктуючи пивце, відповів Михась.

Камінчики

Карпо Карпець тільки-но пройшов діагностичне обстеження і, стурбований невтішними результатами, одягався, не попадаючи рукою в рукав сорочки. Болі, які він переніс уночі, підтверджували, що в нирках камінці все-таки є.

Пролунав дзвінок мобільного.

– Тату, тату, – репетувала в слухавку дочка Мар'яна, – приїдь за малими подивися, бо мене негайно на роботу викликають.

Сяк-так одягнувшись, Карпо Карпець вийшов із приміщення лікарні,

доплентався до зупинки маршрутки й поїхав у село.

– Тату, подивися за дітьми. І за самогонним апаратом подивися. Я якраз налаштувала, щоб горілки на свято вигнати. І капусту вчора заквасила, а з неї сік пре, як дурний. То ти сік збирай окремо, я його потім у банки заллю. Перекусить щось сам собі знайдеш, – торохтіла, збираючись на роботу, дочка Мар'яна.

Вона склала сумку, чмокнула в щоку батька й випурхнула з хати. Карпо нагодував онуків, поміняв під самогонним апаратом банку. Злив кварту капустяного соку. Онуки пішли в кімнату гратися, а Карпо вирішив підкріпитися. Він смикнув стопочку первачку, запив капустяним соком. Добре пішло. Карпо ковтнув ще дві стопочки й знову запив капустяним соком. Попідмітав у кімнатах, помив посуд, дочекався дочки.

– Приймай онуків, – зазбирався радо додому. – Живі й здорові, нагодовані, трошки поспали. Свіжа горілка он у банках. Капуста теж на місці. Я пішов.

Карпо, попрощавшись з онуками й дочкою, спокійно почовгав на зупинку.

Десь на півдорозі відчув, що насувається страшний біль. Він присів, встав, знову присів і знову встав. І тут йому захотілося під кущик. Напружився й відчув, що на сухе листя посипалися якісь камінчики. І так Карпові легко стало, що він ладен був не їхати додому, а йти тих нещасних сім кілометрів пішки. Вийшло так, що, вживши первачку й запивши його капустяним соком, Карпо своєрідно пролікувався. І від такого лікування всі камінці із нирок вийшли.

– От що то значить народна медицина. Треба знати, що пити й чим запивати, – зробив утішний висновок Карпо.

Л о к ш и н а

Спиридону Прищику на півдня підсунули внученя. Дід повинен був доглянути його й нагодувати. Спиридон насипав на підлогу монет, щоб онучок грався, а сам почав готувати малому обід. Пересіяв крізь сито борошно, розкачав тісто й нарізав локшини. Налив у каструлю свіжого молока. Поки розпалював плиту, наковтався диму. Відкашлявся. Нарешті вариво закипіло. Спиридонові здалося, що молока в каструлю він налив малувато, тому долив ще черпак рідини й став чекати, поки локшина закипить знову. Вариво закипіло другий раз. Спиридонові здалося, що молока таки замало. То плеснув у каструлю ще півкварту води. Локшина закипіла третій раз. Коли зварилася, Спиридон Прищик її підсолодив, не звернувши уваги на те, що замість цукру сипнув у тарілку ложечку соди. Поставив страву на стіл, щоб охолола, і почав готувати внука до прийому їжі. Коли посадив того за стіл, то неабияк здивувався. Локшина плавала в якійсь зеленуватій рідині.

– А, внук і так з'їсть, – подумав Спиридон і підсунув малому тарілку.

Онучок уважно придивився до дідової їжі й радісно мовив:

– Ула! Локсинка з цайоцком.

– Ну, локшина, – підтвердив дід. – А з чим?

– З цайоцком.

– З чим? – допитувався дід.

– З цайоцком, казу. З ца – йоц – ком.

Малий підбіг до судника й тицьнув пальцем у коробку з чаєм.

– То так би й сказав, що з чайоцком, – засміявся Спиридон. – Так би зразу й сказав.

Спиридон ще раз придивився до звареного в тарілці й аж тепер зрозумів, чому внук так назвав його страву. Локшина дійсно була ніби заварена чаєм. Він уважно ще раз придивився, чим же солодив страву. І тільки тепер зрозумів – содою. Але колір локшини внука не злякав. Він наминав страву повними ложками. Ще й примовляв: «Локсинка з цайоцком».

– Що то за сьвяка у вас все дзевелить і дзевелить?– запитав Івана.
– Та то хрещеник твій десь на дорозі собача підібрав.
– А чого ж він у вас, куме, такий невихований?– почав Савка.– Собацюр треба виховувати.
– Який же це собацюра, – став на захист Кузі хазяїн. – Собача.
– Ой, куме, не кажіть такої мури, – перебив Івана Савка. – Всяку звірину виховувати треба. Я зараз вас навчу, як це треба робити. Ви ж знаєте, що я в армії собаководом був. Я таких вовкодавів на пости виводив, що вам і не снилось. Я ж в роті охорони й хімзахисту служив, то таких сторожових собак на мене аж десять причепили. Нічого, справлявся. Мене за виховання собак навіть на два дні раніше з армії відпустили. Все робиться просто: головне – взятися за ланцюга. Треба, щоб різна сьвяка почула дух, хто хазяїн положення. І тоді роби з ним, що хочеш. Зараз я вам покажу, як навчити собаку, щоб він замовк, коли я в гості до кума йду.

Савка Мурмило підвівся з-за стола, підійшов до буди й узявся за ланцюг. Кузя не вмовкав. Він не міг терпіти, щоб хтось за його ланцюг хватався. Тим більше, Кузя ж не був якимсь сторожовим вовкодавом, а простим дворняжкою й усіяких армійських премудростей виховання не знав. Як тільки-но Савка взявся за ланцюг, Кузя вчепився непроханому гостю в штанину. Новенький костюм опинився під загрозою. Савка випустив із рук ланцюга, почав дригати ногою, щоб відшвирунути нахабного Кузю від себе. А той тримався зубами за штани й не відпускав свою здобич. Почувся тріск тканини. Це від собачих зубів надірвалася штанина. І якраз на коліні. Кузя зі злості тягнув здобич до буди. Савка стояв у новому костюмі з надірваною правою штаниною й не розумів, як це так сталося, що не він собаку виховав, а собака його.

– От сьвяка, от непотріб,– випалив сердито, – костюма нового знищив. А мені ще й до тещі треба йти. У...Гадина. Як же я тепер додому піду? Буду сидіти у вас, куме, поки ніч не настане. Наливайте.

Савка всівся за стіл, а вже коли стемніло, то поплентався додому.

Ликерка

У кабінет до голови колгоспу Овсія Євдокимовича Сірука протислася молодичка, тицьнула йому під ніс медичну довідку й зацокотіла:

– Я в районній лікарні три місяці відлежала. Ось мені довідку видали. А що в ній написано?

– А що ж у ній написано? – поцікавився голова.

– У ній написано, щоб мені легкі роботи давали, а не льон рвати. Бо на льону – то робота важка.

– А де ж у колгоспі ви бачили легкі роботи? – здивувався Сірук.

– Не знаю, але шукайте.

Овсій Євдокимович почухав потилицю, здивовано подивився на молодичку, почав видумувати їй легшу роботу.

– О, – осінило голову, – зараз я напишу записку голові сільради, і він вам знайде роботу.

Сірук швиденько щось нашкрябав на листочку, вручив його молодичці й випровадив ту з кабінету.

Голова сільради Оверко Мамалига, прочитавши записку голови колгоспу, почав вводити молодичку в курс справи:

– Робочий день у нас із дев'ятої ранку й до вісімнадцятої. Це буде не ваш робочий час. Телефонну слухавку до вісімнадцятої я сам піднімати буду. А ви будете біля телефону з вісімнадцятої вечора й до дев'ятої ранку. Якщо хтось подзвонить і буде просити, щоб ви когось покликали (мене, голову колгоспу чи якогось бригадира), то будете їх кликати. Зрозуміло?

Молодиця кивнула головою й про себе подумала:

– Що то є? Сиди собі, слухавку піднімай. Це ж легка робота.

Першу ніч відчергувала любителька легкої роботи без проблем. Тільки пронудилася цілу ніч, ніхто не подзвонив. У друге чергування десь о десятій вечора клятий телефон перервав спокій молодичці. Це перший секретар райкому партії Стах Солімчук обдзвонював голів колгоспів та сільрад, щоб повідомити, що бюро райкому він збирає на сьому ранку.

Молодиця підняла слухавку.

– Гальо, – почулося із другого кінця дроту. – Гальо.

Молодиця злякано відсахнулася від слухавки:

– Яка я тобі Галя. Я Ликерка.

І кинула слухавку. Секретар продовжував надзвонювати:

– Гальо, гальо.

– Де я тобі тую Галю знайду. Я Ликерка.

І клала слухавку.

О дев'ятій на роботу явився голова сільради й поцікавився, чи ніхто по якійсь важливій справі не дзвонив.

– Ні, – відповіла молодиця, – по важливій ніхто не дзвонив. Тільки якась зараза до півночі дзвонила та все якусь Галю хотіла.

Коли молодиця пішла додому відсипатися, прийшлося голові сільради пояснювати райкомівському начальству, чому він на бюро райкому не прибув. Через такий казус Оверко Мамалига написав записку Овсію Євдокимовичу Сіруку й направив Ликеру Куксу до нього, щоб той у себе шукав легку роботу такій молодиці.

З а к о д о в а н а п е н с і я

До Софії Бомбовозік із далекої Якутії приїхав у гості син Іван. Як і належить, привіз гостинців і повідомив:

– Приїхав, мамо, на два місяці. Хочу вам щось тут у господарстві допомогти.

– Одна проблема в мене є, – каже мати, – пенсію листоноша не носить, бо якогось кода нема.

– Нема проблем, – упевнено завірів син. – Зробимо вам код. Зробимо пенсію. Накривайте на стіл.

Тиждень Іван Бомбовозік ходив по родичах і гостював. Коли повертався ввечері додому, мати найперше питала:

– Сину, а коли ж пенсію листоноша принесе?

– Принесе, де вона дінеться. У мене все схоплено. Принесе.

Відгулявши ще тиждень, вирішив Іван допомогти матері виробити ідентифікаційний код. Поїхав у район. У податковій інспекції дали якийсь листок:

коляра. Поклав на стіл блок «Прими» й поставив там же пляшку.

– Як у тебе спина? Не болить? Якщо болить, то у мене шкурка є котяча. Помагає, – приступив до коляра.

– Не болить, – відповів Мірек.

– То пішли свиню уколошкаєм. Я вже все підготував.

– Так он же сніг іде, – засумнівався Мірек.

– Я накриття зробив між хлівом і кролячими клітками. І бензин є. Якщо залишиться, то забереш собі.

– Так сніг же йде.

– Так я ж накриття зробив.

Умовив Данько Мірека. Закололи вони свинку. Осмалили. Розібрати не встигли, бо Данько покерував:

– Діставай, сусіде, печінку й пішли в хату. Сьогодні свято.

І дістали, і пішли.

Вечоріло. Прийшла Данькова Параня з роботи. Бачить, що лежить під навісом накрита рядном свинка. Добре, що осмалена. А з хати чути приємний запах печінки. Це Данько із Міреком уже святкують.

– Ти знаєш, Параню, так печінки захотілося. Так захотілося, що більше нічого не хочеться, – почав оправдовуватися чоловік.

Що ж тут робити? Свинку в темноті розбирали вже втрюх.

С о б а ч и й в и х о в а т е л ь

На другий день Паски Савка Мурмило, одягнувши новенький костюм, збирався на гостини до тещі, та враз вирішив провідати кума Івана Панчука.

– Я на годинку заскочу до кума, – попередив дружину Савка.

– Знаю я твою годинку, – відгризнулася Марта. – Аби вночі приповз. Я сама до матері сходжу.

Іван, як порядний кум, накрив стіл у садку. Та тільки-но випили по стопочці, як із буди, почувши чийсь чужий голос, виліз Кузя й почав голосно дзявкати. І то так дзявкати, що кумам аж у вухах лящало.

– Раму ніхто не вкраде, – зробив висновок Михайло Галушка. – Рама до Гордія прив’язана. А це причандалля, щоб жінка його не бачила, давай за хлівом поскладаємо.

Десь через години півтори Гордій Кузькін проспався. Піднімається він з трави, а на ньому тільки рама перечеплена. Довго кліпав він очима, не міг допетрати, де ж колеса й інші частини веломашини.

– Ну, падли, – шептав про себе Гордій. – Не велосипед потягнули, то по частинах розібрали. Тепер додому хоч не появляйся, жінка заб’є.

Але вирішив Гордій хоч раму за хлівом заховати. Уже в сутінках приплентався він додому, зайшов за хлів, щоб раму заховати, а під хлівом його колеса лежать. І руль, і сідло.

– Диво якесь, – подумав Гордій. – Розумію: колеса могли раніше за мене докотитися, але як сідло й руль разом з колесами тут опинилися?

Довго ще сидів за хлівом Гордій Кузькін, розгадуючи задачу, як раніше за раму під хлівом колеса, сідло й руль із його велосипеда опинилися. Так цю задачу не рішив і до цього часу, бо Михайло з Остапом мовчали, тільки посміхалися.

Печінка

Данько Марущак дуже любив печінку. Свинячу. Як тільки купували зі своєю Паранею поросят, Данько точно вираховував, коли буде свіжина. І печінка. Про себе він розмірковував так:

– Купили перед Вербною неділею. Літо, осінь, зима. Десь на десяте березня буде печінка.

І чекав Данько десятого березня як найбільшого свята. Для нього це було б Свято печінки. А тут жінка внесла свої корективи.

– Ми десь так числа п’ятнадцятого будем колоть свинку, а кабанчик хай до Паски підросте. Наш Мішик половину свинки забере, а другу – собі залишимо.

– Краще б ти мовчала, – думав про себе Данько. – А печінка? Я ж усе давно розрахував. Шлунок на десяте березня підготовлений.

Десятого березня Данько був сам не свій. До обіду якомсь протримався. А після обіду ніяка робота не клеїлася. Пішов до Мірека,

– Заповніть ідентифікаційну картку.

Іван з’їздив додому, разом із матір’ю заповнили картку, мати поставила підпис. Іван знову подався в район.

Переглядаючи документи, чиновник податкової здивовано запитав:

– А коли мати народилася?

– 31 квітня, – сміливо відповів син.

– Коли?

– 31.

– А року якого?

– 1930.

– А що – у 1930 році було 31 квітня?

– Не знаю. Може, й було. Мене там не було точно.

Чиновник податкової повернув Івану документи:

– Я не знаю, що ви хімічите, але дату народження вашої матері навіть комп’ютер не читає. Бо вона неправильна.

– Як не читає? – дивувався син. – А паспорт?

– Паспорт паспортом. Дата народження 31 квітня 1930 року неправильна, хоч не хтось писав, а паспортний стіл. Але неправильна. Тому комп’ютер її не бере.

Іван не розумів. Чиновник податкової понишпорив у ящику письмового стола, знайшов календар і тикнув його Івану під ніс:

– У календарі нема 31 квітня. Дивіться. Нема.

– А паспорт? – пробував щось доказувати Іван.

– Комп’ютер про ваш паспорт не знає, тому й не бере. Так що йдіть звідси.

Іван поплентався додому. На останній автобус не встиг, тому пішов через поле, навпрошки. Хоч і вимазався грязюкою, додому добрався. Мати вже лягла спати, але син її розбудив і почав допитувати:

– Розкажіть-но мені, як це ви умудрилися народитися такою датою, що і в календарі нема?

Поки мати розкумекала, чого хоче від неї син, поки згадувала, як це могло статися, пройшло півночі. Другу половину ночі син не спав і все будував версії, поривався взнати правду. Не спала й мати. Уже вранці вона уважно придивилася до підпису секретаря у свідоцтві про народження й напоумила сина:

– Іди до Гераська Остаповця, він усе тобі пояснить.

Іван пошкандибав до колишнього секретаря сільської ради. Довго стукав у шибку, поки той прокинувся й відкрив двері. Довго Іван пояснював, чому він до нинішнього пенсіонера прийшов. Нарешті колишній секретар щось почав розуміти.

– Так от ти чого прийшов? А я то думаю, яка зараза в двері тарабанить. Дай, Боже, пам'ять, зараз згадаю. Прийшов твій дід записувати дівчинку, свідоцтво про народження хотів. Я ж його спитав, коли дочка народилася. Дід твій був хоч і підтоптаний, але дівчина в нього народилася. Він мені каже, що народилася вона в кінці квітня. «То це, входить, 31?» – питаю його. А він кивнув головою, бо, правда, він же з пляшкою прийшов, а не так собі. У нас, так сказати, свято на той момент було. Що, я не правий? Він кивнув головою, я записав. Так що ти й твоя мати маєте офіційний документ. А те, що я його виписував, навіть і в суді скажу.

Іван, йорзаючи на стільці, декілька разів поривався перебити колишнього сільського інтелігента. Нарешті досяг бажаного:

– Так 31 квітня в календарі нема. Навіщо ж ви його записали.

– А навіщо дід головою кивнув? Він був не проти.

Співбесідники почали шукати вихід із такого становища.

Гераська осінило:

– Ти, хлопче, йди-но в сільську раду, там секретарем онука моя працює. Вона щось придумає.

Іван Бомбовозік почовгав у сільраду. Розповів історію виготовлення коду молоденькій секретарці.

– А яка ж тут проблема?– упевнено заявила молода особа. – Ідть по шоколадку. Я зараз цифру виправлю. Я вже сотню різних цифр виправила. Дивіться, як гарно вийде: трійка легко виправляється на вісімку, одиниця взагалі чудо. Її можна виправити і на сім, і на дев'ять, і на чотири, та і нащо я вам секрети розкажую. Ідть по шоколадку.

Іван ішов у магазин і переварював пропозицію секретарки:

– То що ж це вийде? Буде 81 квітня... Чи 34. Ну, нікуди такі дати.

Івана кинуло в холодний піт:

– Це ж якщо я зараз не встигну, то вона таке вмалює...

І він бігом кинувся до сільради.

Коли Іван повернувся з магазину, секретарка запитала:

велік тю-тю. Прийшов того дня Кузькін додому пішки. Його дружина Ганна зразу ж вирахувала, що чоловік не їхав на велосипеді:

– Чого такий забрьоханий приперся?– накинулася вона на нього. – Мабуть, велосипеда процвиндрив? Чую, що біля кафе. Тепер на роботу пішкодрала будеш добиратись, а це на годину раніше вставати будеш. Може, так до тебе дійде, що велосипеда треба не до стовпчика, а до металевої сітки прив'язувати.

Походив Гордій Кузькін на роботу два місяці пішки, вимучився. Мусив купити другу веломашину. Коштів трохи приберіг від зарплати, трохи позичив, але купив. Велосипед для Кузькіна був найкращим товаришем, бо коли Гордій заходив у кафе, щоб горло промочити, то його «товариш» після кафе завжди додому відводив. Після кафе обіпреться Гордій на свою опору й чимчикують вони вдвох додому, тільки колеса в різні сторони похитуються. Гордій ніколи не експлуатував після кафе свого «товариша» їздою.

І на цей раз зайшов Гордій у своє улюблене кафе, але тепер причепив велосипед не до якогось там стовпчика, а до металевої огорожі. Зайшов на якихось десять хвилин. І що ж ви думаєте? Велосипед виявився на місці. Радості Гордія не було меж. Кузькін від'язав свого підтримувача, учепився обома руками за руль і велосипед повів Гордія додому. Дійшли до річки. Кузькін відчув, що трошки притомився. Він вирішив лягти край дороги й відпочити. А щоб велосипеда ніхто не потягнув, то проліз крізь раму, прив'язав себе до велосипеда поясним ременем і задрімав.

Під вечір берегом ішли додому з роботи сусіди Гордія Кузькіна Михайло Галушка й Остап Кутя. До речі, вони теж заходили в кафе. Півтори годинки тільки посиділи. Бачать, що лежить заплутаний у велосипеді Гордій. Почали його будити. Та де там. Гордій хропе, хоч гарматою стріляй. Ще й ногами брикається, крізь сон непроханих гостей від велосипеда відганяє.

– Добре, що ми його першими побачили, – каже Остап Кутя. – У нього ж одного велосипеда вкрали. А якщо й цього вкрадуть, то його жінка з хати вижене. Треба якось допомогти сусідові.

Михайло з Остапом відкрутили колеса, руль, сідло й понесли все це до Гордія додому.

Ніч не спить, другу не спить. Думає, готується. За чотири дні об'їхав свої володіння п'ять разів. Підлеглих підготував.

І ось дзвінок:

– Їде Прем'єр.

Вийхав Райнач його зустрічати. Вийхали за ним його шестеро заступників. Кожний з особистим шофером. Кожний на персональному авто.

Зустрілися Прем'єр і Райнач. Потисли один одному руки. Потис Прем'єр руки заступникам. Поговорили. Роз'їхалися. Персональні авто повезли Райнача та його заступників на обід, потім на роботу, потім їх дружин на базар, потім і тих, і інших на вечерю...

А Райнач далі плаче:

– Ну, не маю я бензину для швидкої допомоги. Не маю...

Г р е ч к а в н е б е з п е ц і

Їде районний уповноважений, роздивляється колгоспні поля. Сигаретку покурює. Під'їжджає до поля, засіяного гречкою. Цвіте гречка, гуде – бджіл на ній повно. «Что это за безобразіє?» – думає уповноважений. Ошпарив батоном коня й погнав його до колгоспної контори. Вбігає в кабінет до голови колгоспу й кричить:

– Нада что – то делать! Нада что – то делать. Там столько твари всякой на гречихе, они ей всю сожрут. Нада что – то делать.

Голова тільки плечем стелує...

Д и в о

У Гордія Кузькіна якась нахаба поцупила велосипед. Поцупила, не зважаючи навіть на те, що Гордій прив'язав свою веломашину до металевих стовпчиків. Так отой нахаба витягнув металевий стовпчик, стибрив і його, і велосипед, і ланцюг із замком. А Гордій же залишив свою веломашину на якихось десять хвилин. Тільки на десять хвилин забіг він у кафе, щоб горло промочити. Горло промочив, а

– То що на що виправляємо?

– Одиницю на нуль, – відсапуючись, вимовив хлопець.

Секретарка провела по паперу якийсь кружечок, поклатала в шухляду стола шоколадку й повернула паспорт відвідувачу. У паспорті замість 31 квітня було записано 30. Іван із легким серцем поїхав у районну податкову інспекцію виробляти матері ідентифікаційний код. Усміхнувся сам до себе:

– Тепер хай попробує комп'ютер не прочитати.

А г і т а т о р

Перед виборами народних депутатів Верховної Ради в один тихий і спокійний колектив прибув агітатор. Такий собі в міру розумний колишній бригадир, навіть в окулярах. Він міг виступати з будь-якого питання, але з умовою, що його ніхто перебивати не буде. Ось він і почав:

– Значить, ви уже знаєте, скоро у нас, значить, вибори. Значить, так сказати, ви повинні віддати голоси за одного, значить, із депутатів. Одного, значить, ми висували й підтримуємо. А оскільки, значить, депутатів два, то ми другого не висували і, значить, не підтримуємо. То тоді, значить, одного треба викреслити. Я, значить, ні за кого агітувати не буду. Тому, значить, голосуйте хто за журналіста, а хто за армійську. Один, значить, наш земляк, хоч із сусіднього району. Про нас, може, щось напише. А другий, значить...

– А що це за агітація? – почувся голос із залу.

Агітатор замовк, бо його перебили. Про що далі говорити, вже не знав, то ж покинув трибуну.

Проїшли вибори. Завдяки агітатору більшістю голосів пройшов у депутати вірменин.

В у ж и к

Вові Гарманцю від старшого брата Миколая, коли той ішов служити на флот, перепавав подарунок: вив'язаний із сірого гнучкого дроту пояс із двома жовтими очіцями. Миколай гордився таким поясом, перед усіма ним хвалився, завжди виставляв напоказ.

– В армії мені інший пояс видадуть, моряцький, так що цей, мій улюблений, тримай на добру згадку, – виголосив, прощаючись із братом, майбутній моряк.

Тепер Вова, маючи такий подарунок, частенько задирав носа. Він пояс беріг, нікому не давав у руки. Усі мушили роздивлятися подарунок лише на ньому.

Одного разу мати, запримітивши на штанях сина масну пляму, їх переполоскала. А щоб не мішав пояс, то вона витягнула його із штанів і повісила на віршовці

Справа йшла до вечора. Почало темніти. Полетіли сніжинки, а згодом землю вкрив сніг. Поривчастий вітер зірвав із віршовки пояс, кинув його на землю, а сніг прикрив подарунок.

Вова Гарманець довго шукав улюблену річ і ніяк не міг знайти. Штани є, а пояса нема. Біда, та й годі.

– Це, мабуть, я, коли витрушував копійки із штанів, витрусив пояс. А це ж було в грудні. Мабуть, хтось річ уже підібрав, – подумав Вова й припинив пошуки.

Весною до Гарманців із Тюмені приїхав у гості син Гордій із невісткою Аліною. Гостювалося їм у родині добре. Свекруха догоджала невістці, чим могла: і найдками, і напитками, і розмовами. Якось після обіду вийшла Аліна надвір і повернула за хлівчик. Присіла, очевидно, щоб роздивитися травичку. Присіла – і завмерла від жаху: біля її ноги, звившись у клубочок, лежав вужик і грівся на сонечку. Аліна голосно закричала. Члени родини, які почули крик, кинулися на допомогу. Злякана Аліна тицяла пальцем на «вужика» й кричала:

– Я ніколи сюди більше не приїду. Тут вужів повно. Навіть за хлівчик вийти не можна. Вони ж на сонце повилазили й мене ждуть. Поїхали додому.

Невістка кинулася в хату, почала збирати речі.

Вова, добре придивившись до «вужика», радісно згріб пропажу в руку й поніс у хату, щоб розтолкувати невістці, що вона побачила. Аліна не хотіла слухати ніяких пояснень, злякано відверталася, її аж кидало в дрижаки. Уже ввечері вона трохи заспокоїлася. Погодилася продовжити гостину.

З тих пір Аліна до свекрухи весною і літом у гості не їздить. Вона приїжджає до них зимою, коли вужики ще сплять.

Дзвінок до дочки

Біля шостої години ранку подзвонила Тетяна Цимбалюк до дочки й почала сікти:

– Доню, новин у нас особливих немає ніяких. Городи уже посадили. Я навіть грядочку редисочки й вам уділила. Буде у вас і капусточка, і червоний бурячок. Ми з батьком, доню, постараємося. Посіяли зернових десь з гектар, надіємося, що поросяткові товчі хватить. Плануємо нову машину купити. Ти ж знаєш, не пральну. А дід коня хоче поміняти, то ми теж допоможемо. Трохи склалися на ремонт дороги, щоб було якось до хати доїхати. Ще ж у нас одна вчителька на пенсію йшла, то теж скинулися на подарок. Як бачиш, усе добре. Збираюся на роботу. Оце зараз із тобою говорю і весь час мобілку шукаю й не можу знайти. Де ж вона запропастилася?

– Мамо, мамо, – перебила тираду матері дочка. – А ви з якого телефону зі мною говорите? Засвітилося, що із свого мобільного.

– Тю, доню, а я говорю й разом шукаю. Поки новини розказувала, то кругом позаглядала – немає. Уже хотіла сказати, щоб ти мене набрала й почути, де дзвонить. Добре, що хоч ти докумекала.

Через хвилину в обох слухавках почувся сміх.

Плакса

Плаче Райнач:

– Немає в мене коштів ні на освіту, ні на культуру, ні на охорону здоров'я. Навіть на бензин для швидкої допомоги немає.

Та от якось служачи донесли:

– У ваші володіння має заїхати Прем'єр.

– Ой, що ж то буде? Що ж робити? – хвилюється Райнач.

